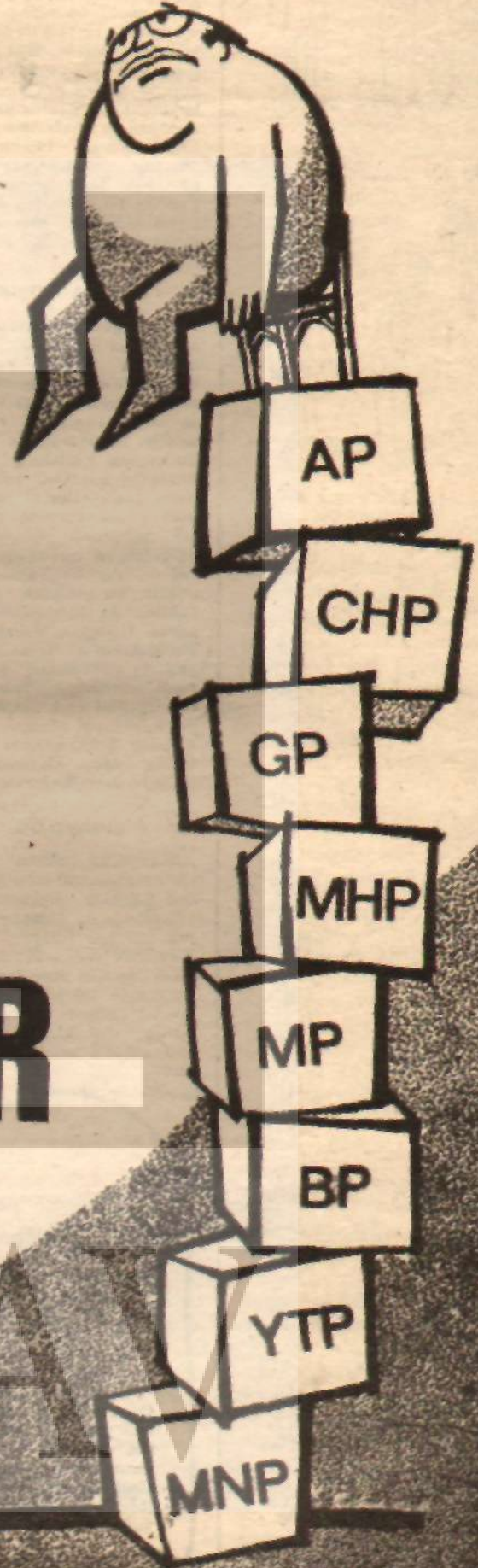

ANT

Haftalık Dergi • 24 Şubat 1970 • Sayı 165 • 150 Krş

Yusuf Aslan
yazıyor :
"El Feth'e
niçin gittim?"

PAZARLIKLA KURULAN HÜKÜMET YIKILMAĞA MAHKUMDUR

• bir •

İsrail Canavarlığı

Ünlü düşünür Russell'in 8. Nümünden iki gün önce belirttiği gibi emperyalizmin Ortadoğu'daki saldırganlığının aleti olan İsrail, son olarak Kahire banliyösünde sivil imalat yapan bir fabrikayı uçaklarına bombalatarak 70 işçinin ölümüne, bir o kadarının da yaralanmasına sebep olmuştur. Olay bütün dünyada şiddetli tepki yaratmış, Mareşal Tito olayı «Ortaçağlara dönük barbarlık, tam Nazi usulü davranış» olarak nitelenmiş. Kahire'de halk galeyana gelerek üçü zirve toplantısı yapan Mısır, Sudan ve Libya devlet başkanlarının cuma namazına gittikleri sırada «İntikam» diye bağırışlardır. Bütün dünyanın işçi sendikaları ve işçi partileri de, işçilere karşı yapılan bu siyonizm canavarlığını şiddetle protesto etmişlerdir.

Hüseyin boyun eğdi

Filistin gerillalarına karşı kısıtlayıcı tedbirler almaya kalkışan Ürdün müstebidi Kral Hüseyin nihayet boyunun ölçüsünü almış ve gerillaların karşısında ricat etmiştir. İsrail'e karşı Ürdün'ü üs olarak kullanan Filistin kurtuluş hareketi mücadelesinin faaliyetlerini önlemeğe kalkışması üzerine gerillalar hükümet kuvvetleriyle çarpışmaya başlamış, iki taraf da büyük kayıplar vermiştir. Bu çatışma sonunda tahmin da kaybedileceğini gören Hüseyin, Filistin komandolarının temsilcileriyle yaptığı görüşmede komando faaliyetlerinin önlenmesini ertelediğini açıklamak zorunda kalmıştır. Bunun üzerine Filistin komandoları «Kral teslim oldu», «Komandoların Zaferi» diye bağırışlardır.

Almanya'da Türkler

Almanya'da çalışan yabancı işçiler arasında sayı bakımından Türkler üçüncü sıraya yükselmiştir. Almanya'da halen 330 bin İtalyan, 297 bin Yugoslav ve 272.400 de Türk işçisi mevcuttur. Geçen yıl içinde Türkiye vatandaşlarının sadece Almanya'dan yurda yaptıkları havaaleler 450 milyon mark civarında.

Bayrak Yırtanlar

Bir süre önce Sam-sun'da Türk bayrağını yırtıkları için yakalanan Griffith, Hall ve Edward adındaki üç Amerikalı, Afyon Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşma sonunda mahkum edilmişler, Hall 15 ay, diğer ikisi ise 10 ay hapis yatacaklardır.

ATOFTEN ANT'A

Almanya Türk Öğrenci Federasyonu (ATÖF) adına Başkan Hakkı Keskin, ANT'a şu mesajı göndermiştir: «Almanya Türk Öğrenci Federasyonu olarak bizler, bilhassa 158. sayıdan itibaren ANT Dergisi'nin, Türkiye Solunun ideolojik ve örgütsel birlik ve beraberliğini sağlama yönünde gösterdiği gayretleri büyük bir takdir ve sevinçle izliyoruz. Tek cümleyle ifade etmek isteriz ki, bu yöndeki gayret ve tutumunuzla federasyonumuz tamamen hemfikirdir.»

İkinci Vietnam!

Yugoslav «Komünist» Dergisi, son sayısında Ortadoğu sorununu inceleyerek bu bölgenin Vietnamlaşacağını belirtmekte ve şöyle demektedir: «Beyaz Saray'ın tutumu sonucunda, Amerika, İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği arasındaki dörtlü görüşmelerin çıkmaza girmek üzere olduğu anlaşılmaktadır. Oysa Arap ülkeleri bu görüşmelere büyük umutlar bağlamıştı. İsrail saldırılarının artması, Ortadoğu'nun Vietnam savaşlarını andıran bir durum almasına yol açmaktadır. Çatışmaların büyümesi ve daha geniş bir bölgeye sıçraması ihtimali artmaktadır.» Hatırlanacağı üzere, 1967 Haziran savaşlarından hemen sonra ANT'ta «Ortadoğu'nun Vietnamlaşmakta olduğu» belirtilmişti.

Küba ile dayanışma

600 kadar Amerikan genci, geyekkanlığı hasadında yarımcı olmak üzere Küba'ya gitmektedirler. Amerika'nın dört bir yanından gelen gençler, Kanada'nın Saint John şehrinde kayak yapmaya gittiklerini bildirerek izin almışlar, ancak sınırı geçip bu şehre geldikten sonra Küba'ya gideceklerini açıklamışlardır. Grubun sözcüsü Bruce Jacobs, «Gideceğimiz yer Küba. Gidişimizin sebebi ise, Küba ihtilalleri ile dayanışma içinde bulunduğumuz göstermek ve 'Yankee emperyalizmini protesto etmektir» demiştir.

Nazilere Baskın

Almanya'da Hitler devrinin hortlatmak ve İkinci Dünya Savaşı'nda kaybedilen Alman topraklarının iadesini sağlamak gerekçesiyle dünyayı yeniden kana boyamak amacı güden aşırı sağcı Ulusal Demokrat Parti (NDP)'nin Werheim'de toplanan büyük kongresi, beş binden fazla işçi ve öğrenci tarafından basılmıştır. Sağcıları koruyan polis ile işçi ve öğrenciler arasında çatışmalar olmuş, helikopterlerden gaz bombaları atılmıştır.

Türkiye'de dış yardım

OECD bünyesi içinde gelişmemiş ülkelere yardımları kontrol etmek üzere kurulmuş olan Kalkınma Yardım Komitesi (C.A.D.) dış yardımlarla ilgili bir açıklamayı yapmıştır. Buna göre, 1964-67 yıllarında dış yardımların yüzde 18'i Hindistan'a, yüzde 15'i Pakistan'a, yüzde 7'si Güney Kore'ye, yüzde 6'sı Türkiye'ye, yüzde 3 oranında yardım almışlardır. Yardım alan ülkeler listesinde dördüncü sırayı işgal eden Türkiye'nin dört yıllık dış yardım ortalaması 185 milyon dolar olup, kişi başına 6 dolar isabet etmekte ve bu yardımlar milli gelirin yüzde 2'sini teşkil ettiği gibi, ithalatın da yüzde 30'unu karşılamaktadır. Miktar olarak en yüksek yardımı alan Hindistan'da kişi başına düşen yardım miktarı ise 2.4 dolardadır ki, bu da Türkiye'nin büyük kapitalist ülkelerden en çok yardımı alan ülke olduğunu ve özellikle ithalatının finansmanı bakımından dış kaynaklara bağımlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Toda Raba Davası

Ünlü Yunan yazarı Nikos Kazancakis'in Toda Raba adlı kitabını türkçeleştirdiği için «komünizm propagandası» yapmaktan sanık olarak 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Ahmet Angın, son duruşmada, bu kitabın faşist yönetim altındaki Yunanistan'da hile serbestçe basılıp satıldığını, faşist bir ülkede «komünizm propagandası» sayılmayan bir kitap eğer «demokratik» bir ülke olarak bilinen Türkiye'de suç sayılacaksa, ellerine derhal kelepçe takılmasına hazır olduğunu söylemiş, Yunanistan'dan bu kitabın son basımının getirilmesini istemiştir. Buna karşılık savcı, «faşist» Yunanistan'ın tutumunun Türkiye'yi ilgilendirmeyeceğini, Türkiye'de «komünizmin suç sayıldığını» söyleyerek Angın'ın talebinin reddini istemiştir. Bunun üzerine mahkeme heyeti Angın'ın talebini reddederek savunmanın mütalaasını bildirmediği için duruşmayı başka güne ertelemiştir.

Fransa'nın İkiyüzlülüğü

Özellikle Pompidou'nun cumhurbaşkanı olmasından sonra Fransa geleneksel politikasına uygun ikiyüzlü bir tutum takınmıştır. Bilindiği gibi bir yandan Arapları tutar görürken, bir yandan da korsan romanlarına yakışır bir manevra ile İsrail'e hücumbotlar satmıştır. «İnsan haklarını» ve demokrasinin başheca savunucularından biri geçiren Fransa, bu defa da, bir devrimci yönetimdeki Libya'ya «Mirage» uçakları verirken, öte yandan da «insan haklarının ayakları altına alında» faşist cuntanın yönetimindeki Yunanistan'a 30 «Mirage» uçağı satmak üzere albaylarla pazarlığa oturmuştur.

İtalya'da Kriz

İtalya'da uzun süreden beri devam eden bunaklılardan sonra Hristiyan Demokrat Başbakan Rumor'un istifası üzerine Cumhurbaşkanı Saragat, yeni kabineyi kurmakla yine Rumor'u görevlendirmiştir. Hristiyan Demokratlar, Sosyalistler, Birleşik Sosyalistler ve Cumhuriyetçilerden müteşekkıl bir «Orta Sol Kabine» kurmak üzere Rumor temalarını sürdürmektedir.

Che'nin Fotoğrafları

Bolivya'nın ikinci büyük kenti Cochabamba'da hükümet daireleri, çiftçi örgütleri ve diğer bazı kuruluşların merkezlerinde gerilla lideri Che Guevara'nın fotoğrafları asılmağa başlamıştır. Bu durumu müsamaha ile karşılayan Cumhurbaşkanı Alfredo Ovando, «Guevara'nın savaş amaçlarını destekliyorum. Ancak onun basıncımda tedhis usullerine karşıyım» demiştir. Bilindiği gibi, General Ovando, 1967 yılında Bolivya Silahlı Kuvvetleri Başkomutanı idi ve Che'nin öldürülmesinden birinci derecede sorumlu idi. Geçen yıl darbe yaptıktan sonra «devrimci kesilen Ovando, Che'nin fotoğraflarının asılmasına müsamaha etmekle, alındaki kara lekeyi temizlemeğe çalışmaktadır.

Halk Aldatılıyor!

Talebin arzı karşılamanın yüzünden kapitalistler ellerindeki malları satılabilmek için binbir hileye başvurmaktadırlar. Bu hilelerden biri de, «tenzilatlı satışlar»dır. Uydurma etiketlerle «südi tenzilatlı satış yapıyor»muş gibi yaygara kopartan bazı firmalar, aslında halkı dolandırmaktadırlar. Ne var ki bu durum piyasada «itibarlı» sayılan büyük kapitalistleri tedirgin etmiş ve onların yaptıkları baskı sonunda İstanbul Ticaret Odası bir bildiri yayınlamış, çok sayıda firmanın halkı aldatıcı şekilde tenzilatlı satış yaptıklarını, bundan böyle tenzilatlı satışların ancak Oda'dan izin alınmak suretiyle 1 Mart - 15 Nisan tarihleri arasında yapılacağını açıklamıştır.

Barış Gönüllüleri

Türkiye'de Barış Gönüllüleri ne karşı devrimci güçlerin mücadelesi gelişmektedir. Son olarak Sivas Devrim Gençlik Derneği ile Sivas Devrim Ocakları'nın birlikte düzenledikleri «BAĞIMSIZLIK HAFTASI»nda, «GİZLİ BELGELERİ BARİŞ GÖNÜLLERİ» adlı kitabımızın yazarı Müslim Özbalkan, «Barış Gönüllüleri ve Kültür Emperyalizmi» konulu bir konferans vermiştir. Hakim çevrelerin türlü tertiplerine, gençleri dövdürmelerine, tek sir makinelerine, affişlere ve bildirilere elkonulmasına rağmen Bağımsızlık Haftası büyük ilgi görmüştür. Yurdun çeşitli yerlerinde de Barış Gönüllüleri'ne karşı hareketler organize edilmektedir.

Gandhi'nin Savaşı

Hindistan Başbakanı Bayan Gandhi, yeni çıkardığı bir kararname ile, Hindistan'ın 14 büyük bankasını yeniden millileştirmiştir. Bilindiği gibi Gandhi'nin bundan önceki millileştirme kararı Hint Yüksek Mahkemesi tarafından iptal edilmişti. Bayan Gandhi'nin hazırladığı yeni kanun tasarısı bütçe müzakerelerinin başlamasından sonra parlamentoya sunulacaktır.

Çin-Rus dostluğu

Tass Ajansı'nın bildirdiğine göre Çin - Rus Dostluk Cemiyeti militanları Moskova'da bir toplantı yaparak, emperyalizme karşı savaşta Çin - Rus dostluğunun büyük önemi üzerine konuşmalar yapmışlardır.

Chrysler'de Lokavt

İktidar - Türk İş - İşverenler triumvirası esasen yetersiz ve işverenden yana olan Grev Kanunu'nu işçilerin daha da aleyhine olacak şekilde değiştirmeye çalışırken, Çayirova'daki Chrysler Fabrikası'nın işvereni «lokavta» giderek 630 işçiyi kapı dışarı etmiştir. Toplu sözleşme görüşmelerinde Otomobil İş Sendikası'nın isteklerini kabul etmeyen, işçilerin sosyal haklarını tanımayan Chrysler İşvereninin bu tutumuna karşısında işçiler büyük tepki göstermişlerdir.

Mütevelli Heyet'e Hayır!

İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyeleri Sendikası bir bildiri yayınlamış Ortadoğu Teknik Üniversitesi'ndeki bunalımdan mütevelli heyetin sorumlu olduğunu açıklamış ve «Mütevelli heyeti tarafından yönetim esasına dayanan bir üniversite sistemi, bilimsel özerklik ile bağdaşmayan ilkel bir sistemdir. Bu bakımdan mevcut sistemin yapılacağı yasa ile en kısa zamanda değiştirilmesini zorunlu görüyoruz» demiştir. SBF'den 26 öğretim üyesi ile 16 yardımcı da «Mütevelli Heyete ve aşırı yetkili bir rektöre dayanan ayrıcalıklı üniversite statüsünün özerklik kavramıyla bağdaşmayacağını» açıklamıştır. Öte yandan ODTÜ Mütevelli Heyet Üyesi ve Ege Üniversitesi Rektörü Prof. Mustafa Uluöz de, «ODTÜ'de süregelen bunalımın çözümlenebilmesinin, ancak mütevelli heyet usulünden vezgeçilerek özerk üniversite statüsüne dönülmesiyle mümkün olabileceğini» bildirmiştir.

Şiir kitabı toplatıldı

Genç devrimci ozan Ozkan Mert'in «Kuracağız Herşeyi Yeniden» isimli kitabı Ankara Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesi'nin 970/10 numaralı kararı ile toplattırılmıştır. DTCE Fikir Kulübü yayını olarak çıkan kitapta ozanın on şiiri yer almaktadır. Ayrıca, ANT'ta yayınlanan bir şiirinden dolayı savcılık Mert ve sorumlu müdürümüz Arolat hakkında da soruşturma açmıştır.

Iskambilden Şato!

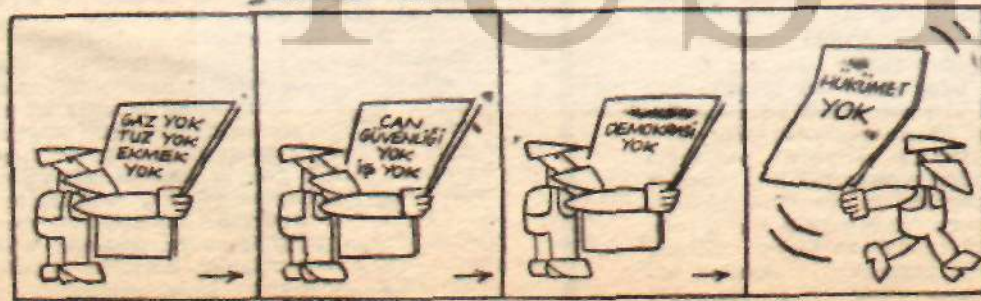
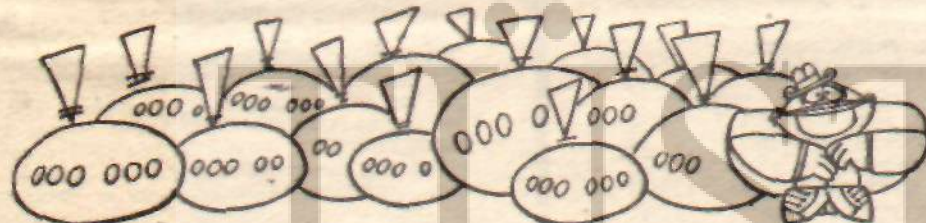
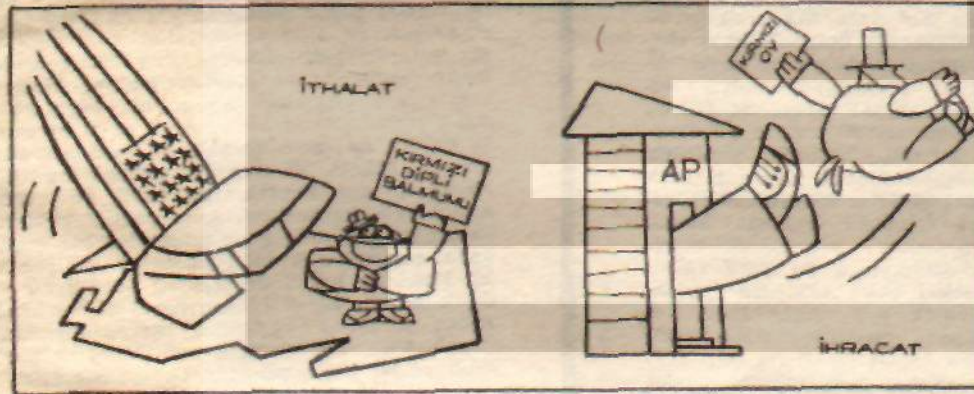
GEÇEN hafta da belirttiğimiz gibi, burjuva partileri ve politikacıları arasındaki pazarlıklar, transferler ne kadar başarıyla sonuçlanırsa sonuçlansın, görünüş odur ki, bu konuşmuş düzeni sürdürmek iktidarında bir yönetim asla kurulamayacaktır. Nasıl kurulsun ki, hâlâ bu yönetimi kurma marifeti, mesleki kariyeri karanlık, ailevi servet ilişkileri ondan da karışık bir kişiden, hem de bu konudaki şüphelerin âzamiye çıktığı bir sırada beklenmektedir. Aslında ona bu görevi verenler de, bu işin yürümeyeceğini pekâlâ bilmektedirler. Ama ne yapsınlar ki, göstermelik Filipin demokrasisi kurallarına göre, hükümet kurma görevinin, mecliste en büyük grubu bulunduran partinin genel başkanına tevdi edilmesi zorunludur. Demirel de, sülalesi yükünü tuttuktan sonra bir an önce bu belalı işten kurtulmağa canatmaktadır ve bunun için elinden geleni ardına koymamaktadır. Ama ne yapsın ki, o da, bir kez AP'nin genel başkanı olmuştur ve kendisine üçüncü defa formalite icabı teklif edilen görevi kabul etmekten başka yapacağı bir şey yoktur.

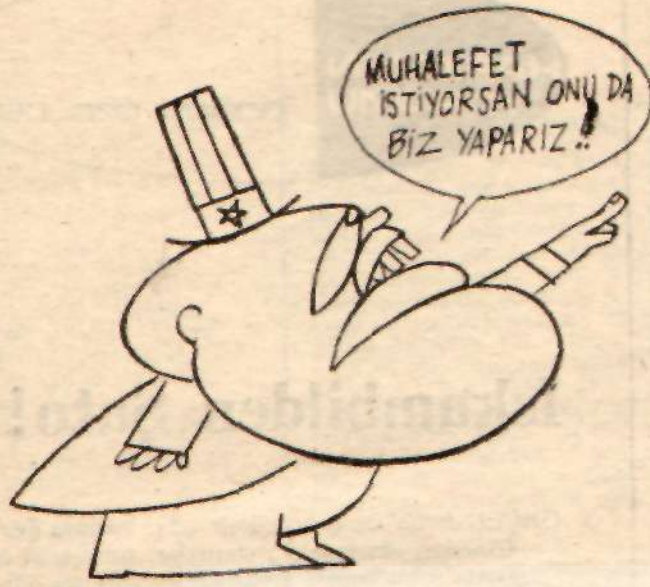
NE var ki, Demirel'in çevresi, yani Yeminliler meseleyi hiç de onun gibi almamaktadırlar. Çünkü çoğu kapağı yeni parlamentoya atmıştır. Bilgiç'çileri de temizledikten sonra iktidarın nimetlerinden tek başlarına yararlanmak hevesindedirler. Onun için tam bir çıkmazda kalan Demirel'i, gerçek arzularının hilafına, tek başına bir AP Hükümeti kurmağa zorlamaktadırlar. İlk denedikleri şey, 41'lerin arasında bölücülük yaparak, bir kısmını nedamete getirerek tekrar 226'yı aşmaktır. Nitekim, bütçe oylamasından hemen sonra 41'leri «hainlikle suçlayan» Yeminliler, birkaç gün geçince klasik taktiği uygulayarak sadece elebaşlarını suçlamağa, diğerlerinin ise aldatıldıklarını söylemeğe başlamışlardır. Bu manevrayı başarıya ulaştırabilirlerse, tek başına bir AP hükümetini Demirel'e kurdurtacaklardır. O da olmazsa, küçük partilerle bir koalisyon denemesi yaparak aslanpayını yine ellerinde tutmağa çalışacaklardır. Bu da akamete uğrarsa, Amerikan emperyalizminin ve yerli işbirlikçilerinin uzun süreden beri planladıkları «büyük koalisyon», yani AP-CHP koalisyonu kaçınılmaz hale gelecektir. Böyle bir koalisyon, başta CHP ve yüksek komutanlar olmak üzere, tek başına büyük sorumluluk taşımaktan kaçan, sorumluluğa paylaşmak isteyen Demirel'in de işine gelmektedir. O zaman Yeminliler iktidar nimetlerini CHP'lerle bölüşmek zorunda kalacaklardır. Ama, bütün nimetleri kaybetmektense, buna da razı olacaklardır.

BÖYLESİNE iğrenç menfaat pazarlıkları üzerine kurulmuş bir yönetim ne kadar ömürlü olabileceğini, siyasi tarih karıştırmış olan herkes bilir. Bu durum, Türkiye'de egemen sınıfların nasıl çürümekte, çökmekte olduğunu açık seçik göstermektedir. Buna karşılık, işçi sınıfı ve mütefliklerinin devrimci potansiyeli gün geçtikçe artmaktadır. İşçilerin ölümü dahi göze alarak kendiliğinden giriştikleri ve giderek siyasal niteliğe yaklaştırdıkları mücadeleleri yanında, devrimci sendikalar da, haklarında ciddi eleştirilerimiz bulunmakla beraber, devrimci çizgide gelişim göstermektedirler. Köylülerin ekonomik ve demokratik mücadeleleri artık jandarma dipçisiyle önlenemez bir güce ulaşmıştır. Devrimci gençliğin, bilimsel sosyalizmin doğruları çevresinde işçi sınıfının devrimci mücadelesi için nasıl büyük bir kuvvet oluşturduğu ANT'nın soruşturmasıyla anlaşılmıştır. Öğretmenlerin de emperyalizme ve egemen sınıflara karşı savaşın ileri mevzilerinin de yerini, bizzat öğretmen liderlerinin ANT'a yaptıkları açıklamalar ortaya koymaktadır. İster AP tek başına hükümet kursun, isterse koalisyon yapılsın, bu devrimci birikim karşısında, egemen sınıfların dikmeğe çalıştıkları iskambilden şatolar ergeç yıkılmağa mahkumdur.

GÖZ GÖRE

YALÇIN ÇETİN

ESKİ HİKAYE

Ankara'da adam satılma kampanyası!

Pazarlıkla kurulan hükümet ergeç yıkılır!

Bayramdan önce Demirel'in başbakanlık istifası üzerine Cumhurbaşkanı Sunay'ın, sırf mevcut politik teamüle uygun olarak halen parlamentoda en büyük gruba sahip bulunan AP Genel Başkanı Demirel'i yeniden hükümeti kurmakla görevlendirmek zorunda kalmaması, filipin demokrasisinin iyiliğinden bütün iğrençliğiyle bir kez daha ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Bayram süresince bu «hükümet bunalımı» komedisi iki yarıya bölünmüştür.

Birincisi, siyasi hayatının sonuna yaklaştığı ayanbeyan belli olan ve bir numaralı sorumluluk mevkîlerinden bir an önce kurtulmağa can atan Süleyman Bey'in son anda almına yediği damgalara silmek çabası... Ki, bunu doğrudan doğruya Demirel tezgahlamaktadır.

İkincisi, Demirel pek gönlü olmasa da, hükümeti tek başına kurarak iktidarın nimetlerine başkalarını ortak etmemek için «Yeminliler» denilen Demirel çevresinin giriştiği pazarlık, satınalma, vaad kampanyasıdır.

Milyonlar

Bilindiği gibi, Demirel'in yediği en büyük darbe, Günaydın Gazetesi'nde açıklanan «Demirel ailesinin servet dosyasıdır. İddia edildiğine göre, Süleyman Demirel'in politik nüfuzundan yararlanan kardeşleri Ali Demirel ve Şevket Demirel, dört beş yılda birçok devlet bankalarını haraca bağlayarak 26 milyon 900 bin lira kredi almışlar, ayrıca yine devlet kurumlarına alt mülkleri ölü fiyatına kapatarak servetlerine servetler katmışlardır.

İşte, başbakanlık görevinin yine Süleyman Demirel'e tevdi edildiği gün Şevket ve Ali adındaki biraderler Ankara'da bir basın toplantısı düzenleyerek sözümona halkoyuna hesap vermişlerdir. Başbakanlığa «büyük patron» edasıyla elini kolunu sallayarak girebilen, cumhuriyetin başkanlarını arkasında yürütebilen Şevket Demirel, bu basın toplan-

tısının düzenlenmesinde de nüfuz sulistimali yaparak devlet memuru olan Anadolu Ajansı Genel Müdürü Atilla Onuk'u emrinde çalıştırmış, basın toplantısının metnini de A. A.'nın makinelelerinde yazdırıp bastırmıştır.

Ve bu «nüfuz sulistimali» basın toplantısında Şevket Bey'in savunması, «Hayır aldığımız krediler 26 milyon 900 bin lira değil, 19 milyon'dur. Bunu da her vatandaş dillediği zaman bankalardan alabilir» demekten ibaret olmuştur. Dört yıl önce sadece 262 lira vergi ödedikleri bilinen Demirel'lerin bu beyanları, tek kelimeyle, «koptinin seccat arzederken sirkatin söylemesi» olmuştur. Demirel konusunda hiç değilse nötr davranan gazeteler dahi, biraderlerin bu basın toplantısı karşısında alay etmekten kendilerini alamamışlardır.

Biraderlerinin basın toplantısıyla zevahiri kurtaramayan Süleyman Bey, gideriyak son prestij gösterisini, Boğaz Köprüsü'nün temel atma töreniyle yapmıştır. Geçen sayıda «bir ihanet abidesi» olacağını rakamlarla ve nedenleriyle açıkladığımız Boğaz Köprüsü'nü, Demirel kendi döneminin bir «hizmet abidesi» olarak mutan bir törenle İstanbul'da tevdi etmiştir! Ne var ki, her şey mühendis ve isadamlı kafasıyla değerlendiren Süleyman Bey, Boğaz'ın ortayetine dikilecek bu kazıkların kendisine rahmet değil beddua okutturacağını, eğer ömrü vefa ederse görecektir. Anadolu halkı, kendi dertleri dururken İstanbul'a köprü dikilmesine şimdiden lanet yağdırırken, bugün parlak proje fotoğraflarıyla ve beyin yıkamayla gözleri kamaştırılan İstanbul'lular da, proje tamamlanıp şehir hayatı tamamen allak bullak olduktan ve için mali yükü sırtlarına bindikten sonra herhalde Demirel'e hayır dua etmeyeceklerdir.

Yüzbinler

Demirel'lerin milyonları ve milyarlık Boğaz Köprüsü üzerine çeşitli spekülasyonlar devam ederken, Demirel'in başkanlığında

«tek başına AP hükümeti» kurdukları sırada olan «Yeminliler» de, adam satınalmak için yine devlet kesesinden yüzbinleri seferber etmişlerdir.

AP Grubu'nun 213'e düşmüş olan mevcudunu tekrar 226'nın üstüne çıkarmak için önce bağunmazlara barış taarruzuna geçilmiş, bir milletvekili başına 200-300 bin lira teklif edilmiştir. Bayram süresince devam eden bu adam satınalma gayretlerinin sonucu 3 bağımsız ve 1 YTP milletvekili'nin transferi olmuştur.

Bu kampanyadan beklenen sonuç aksamayınca, daha da girkin bir yola başvurulmuştur. Hatırlanacağı üzere 41'lerin «eksin ihraç talebiyle haysiyet devanına sevkedilmelerinden hemen sonra AP Haysiyet Divanı Başkanı, siyasi tarihte görülmemiş bir fütursuzlukla, hiçbirinin savunmasını dahi almadan «41'lerin teşkilatta öldürülmeleri caizdir» fetvasını vermişti. Ancak Bağımsızları satınalmak mümkün olamayınca bu defa «öldürülmeleri caiz» 41'lerden adam ayartmak için iğrenç kulis oyunlarına girilmiş, AP'nin tek başına iktidarda kalmasını sağlayacak her milletvekiline devlet bankalarının kredi musluklarının sonuna kadar açılacağı kullara fısıldanmıştır.

Hafta sonunda 41'ler bu bölme manevrasını neticesiz bırakmak için Haysiyet Divanı'na ortak savunma vermek için çalışmaktadırlar ve görünüşe göre Yeminliler'in «tek başına iktidar» gayretleri başarıya ulaşamayacaktır.

O takdirde koalisyon yada erken seçim (ki onun da sonucu yine koalisyondur) kaçınılmaz hale gelecektir.

İster şimdi bu iğrenç pazarlıklar sonucunda kurulmuş olsun, isterse seçimden sonra da, ha yüksek seviyede pazarlıkla kurulmuş olsun, bütün bunlar emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin Türkiye'deki son debelenimleri olmaktan öteye gidemeyecek, pazarlıklarla kurulan hükümetler ergeç yıkılmağa mahkum olacaktır.

ANT Dergisi'nin 3 haftadır süren gençlik soruşturması gerçekten ilginç ve umut verici sonuçlar doğurdu. Proletaryanın ideolojisine inanmış gençlik liderleri devrimci hareketin sorunları üzerine geniş açıklamalar ve açıklamalar getirdiler. Genç adamlar devrimin temel meseleleri üzerinde düşünmekte, çalışmakta ve bu çabalarında da bilimsel sosyalizmin metodunu içtenlikle kullanmaya çalışmaktadırlar. Bu elbette ki devrimci hareketimizin objektif koşullarından doğan bir olgudur. Henüz geniş işçi ve köylü kitlelerine yayılmamış olan Bilimsel Sosyalist İdeolojinin bu atılımın eşliğinde en yaygın biçimde genç entellektüellerin içinde var olması doğaldır. Yani bugün ekonomik ve siyasal bilinçlenmenin eşliğinde olan geniş işçi ve köylü kitlelerinin somut öncüsü devrimci gençlik ve özellikle «sosyalist» gençlik. O halde gençlik sorunlarına bakış açımızı genişletmek ve yenilemek gereğindedir.

I. 1960'larda siyasal düzeydeki burjuva demokratik özgürlükler için ayaga kalkan gençlik yığınları genellikle küçük burjuva ideolojilerinin etkisindeydi. Bir yandan ülkedeki ekonomik ve sosyal gelişim sonucu, objektif olarak işçi sınıfının gelişmeye ve güçlenmeye başlaması, diğer yandan 27 Mayıs sonrası nisbi özgürlük ortamı, öte yandan da bu ortam içerisinde TİP'in kurulması, küçük burjuva kesimler içerisinde radikal eğilimlerin güçlenmesi aydın çevreleri ve gençliği büyük ölçüde etkiledi; antiemperyalist ve sosyalizan akımlar yaygınlaştı.

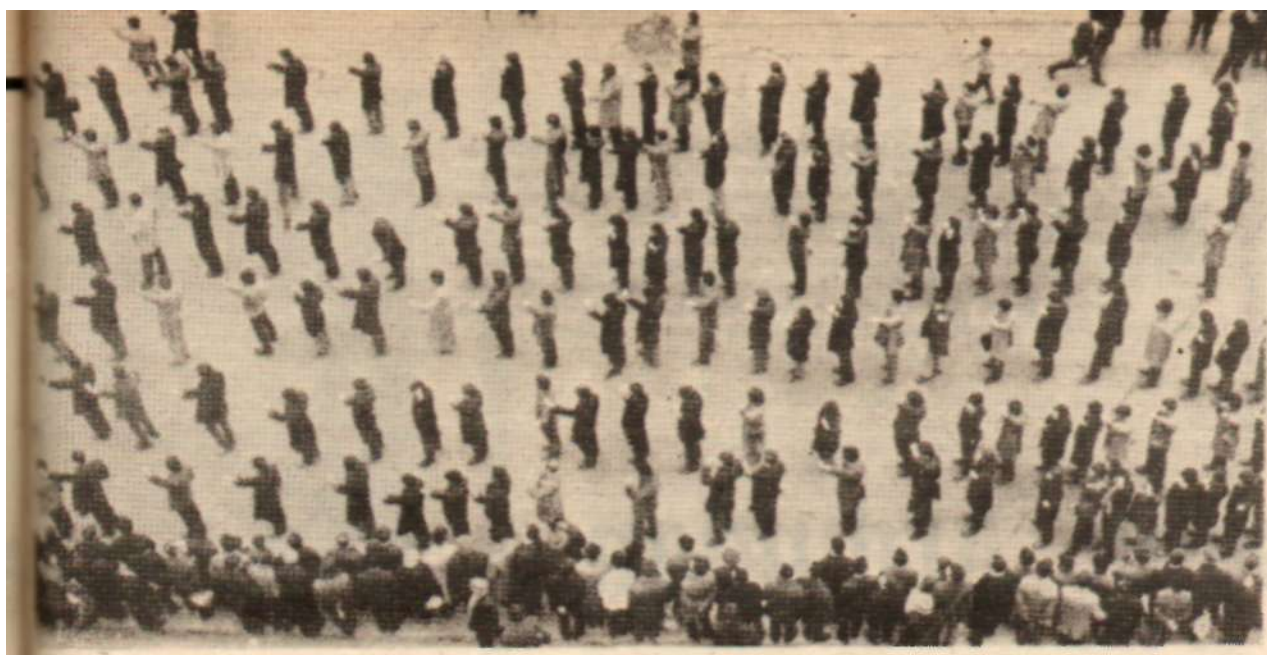
1964'lere kadar CHP'nin militan gençlik kadrolarının yönetiminde gelişen gençlik hareketleri 27-28 Nisanların çizgisini pek aşmadı. Ancak yukarıda belirttiğimiz gelişim sonucu, aydınlar ve gençlik içerisinde gelişen antiemperyalist ve sosyalizan akımlar kendi gençlik kadrolarını da doğurmaya başladı. TİP paralelinde gelişen bu kadrolar 1964'lerde etkinliklerini büyük ölçüde (nicel olarak pek az olmalarına rağmen) artırdılar ve o dönemin ana öğrenci kuruluşu TMTF'ye etkiye alanları içine aldılar. Bu dönem antiemperyalist sorunlara ilginin aydınlar ve gençlik içerisinde yaygınlaştığı dönemdir.

II. Artık TİP paralelindeki sosyalist gençlik kadroları CHP'nin militan kadroları sarsınmağa ve gençlik hareketlerinin yönetiminden filen sökmeye başlamışlardır. Bu kadrolar yeni örgüt ve eylem anlayışlarıyla birlikte gençlik hareketlerinde yer almış ve yönetimi ele geçirmişlerdir. 1965'lerde bu kadroların FKF'yi kurduğunu görüyoruz. FKF'nin örgütlenme anlayışı; sosyalist parti olarak kabul ettiği TİP'e ideolojide ve ana eylem çizgisinde bağımsızlık, örgütsel bağımsızlık olarak belirlenmekteydi. Örgütlenme alanı olarak yüksek öğrenim gençliğini kabul etmekte ve bu kitle içerisinde partiyeye militanlar yetiştirmeyi amaçlamaktaydı. Ve bunu sağlamanın yolunu da, bir yandan gençlik yığınları içerisinde örgütlenmeye çalışmak, diğer yandan da genellikle parti ve sendikalar aracılığı ile geniş işçi ve köylü yığınlarıyla gençliği kondağa geçirmek olarak belirliyordu.

Görülmektedir ki, FKF kaba hatlarıyla leninist örgütlenme ilkelerine göre kurulmaya çalışılmıştır. Ancak, deney olarak başarısızlığa uğramıştır. Bunun temel nedeni, doğru ilkelerin yanlış uygulanması ve bilimsel sosyalist bilgilenme düzeyinin yetersizliği. Elbette sosyalist gençlik örgütünün örgütlenme anlayışı; partiyeye ideolojide ve ana eylem çizgisinde bağımsızlık, örgütsel bağımsızlık biçiminde olmaktadır. Ama parti proletaryanın öz örgütü ise, ama partide bilimsel sosyalizm hakimse... Elbette ki, sosyalist gençlik örgütü işçi ve köylülerle ana kontaklarını parti ve sendikalar aracılığıyla kuracaktır. Ama parti, proletaryanın öz örgütü ise, ama genç militanlar her çeşit sendikada çalışabilecek bilgi düzeyine sahipse... Kaldı ki, kitlelerle bağ kurmanın en önemli bir yöntemi de, kitlelerin kendiliğinden hareketi içerisinde doğrudan yer almak ve onları ileri götürmektir (Bu ancak FKF kadrolarının son dönemlerinde fark edildi ve bu yolda çalışıldı. Derby, Singer... vs.).

Partinin öz örgüt olmayışı, sendikalarla yerli bağların kurulmaması, kendiliğinden hareketlerin bağından itibaren değerlendirilemeyeceği ve en önemli etken olarak da ideolojik yetersizlik, FKF kadrolarının geniş işçi ve köylü yığınlarıyla organik bağlar kurulabilmesini engelledi. TİP karşısında örgütsel bağımsızlığın kurulamayışı ise, eylem planında FKF'yi büyük ölçüde TİP oportünist yöneticiliğinin parlamentoarist ve uzlaşçı tutumunun kuyrukuna taktı. İdeolojik ve stratejik planda ise bilimsel sosyalist bilgilenmenin yetersizliği uzun süre FKF kadrolarını TİP oportünist yöneticiliğinin görünürde sol sektör, öze sağ sapmasının etkisi altında kalmasına sebep oldu.

III. Bu durum elbette ki, sosyalist gençlik kadroları içerisinde (ve tabii FKF'de) karşı eğilimleri ve giderek yeni kadroları doğuracağı ve doğurdu da. Bu doğuş Türkiye sosyalist hareketi içerisinde TİP oportünist yöneticiliğinin karşısındaki hareketlerle aşağı yukarı eşzamanlıdır. FKF kadroları CHP'nin gençlik kadrolarına ve sağ guruplara karşı mücadele ederek, ve Türkiye çapında da ilk antiemperyalist bilinçlenme süreci içerisinde doğup gelişmiş ve bu dönemin hastahklarını içerisinde taşımışlardır. Sosyalist gençlik içerisinde FKF kadrolarına karşı biçimlenen gruplar ise büyük ölçüde TİP'in gençlik içerisindeki olumsuz tavrına ve FKF'nin yanlışlarına tepki olarak doğmuşlardır. İdeolojik planda TİP'e karşı doğan

Gençlik devrimci ilkelerde birleşiyor

Sıtkı Coşkun

hareketin ana özelliği, bilimsel sosyalist genel doğruları açıklamaya ve savunmaya çalışma biçiminde belirleniyordu. Ancak ideolojik yetersizlik bu kadrolarda da kendini açıkça gösteriyordu. Bu yetersizliğin doğurduğu en önemli olgu hareketin tepki yanı olmuştur.

Gençlik kesiminde FKF karşındaki kadrolar da da bu tepkici yanı açıkça görülebilir. FKF'nin parti konusundaki örgütsel bağımsızlığı koruyamayan uygulaması, TİP'in gençlik karşındaki olumsuz ve antimarksist tutumunu bu kadrolarda sosyalist parti olmasa da olur gibi sağ görüşleri doğurdu. FKF'nin yukarıda belirttiğimiz nedenlerle işçi köylü kitleleriyle bağ kuramayışı ve parti karşısında örgütsel bağımsızlığını koruyamadığından içine düştüğü pasif duruma karşı da bu kadrolar avantürist ve «nerde hareket orda bereket» gibi şiarların belirlediği Blankist eğilimleri taşıyarak doğdu ve gelişti. Bu kadrolar FKF kadrolarını devrerek sosyalist gençlik hareketini ve giderek genel devrimci gençlik hareketinin önderliğini ele geçirdiler.

Bugünkü Durum

Bugün durum nedir? 1965'lerden beri sosyalist gençlik kadrolarının yönetiminde gençlik hareketleri büyük atılımlar yaptı ve gençlik etkin bir baskı grubu olarak bugün sosyal ve politik yaşam içerisinde yer almakta. Gençliğin büyük çoğunluğu devrimci görüşlerin çevresinde toplanmış bulunuyor. Ana etkin güc, sosyalist gençlik kadrolarıdır. Ve zaten son altı yıllık gençlik hareketleri sosyalist gençlik kadrolarının damgasını taşımaktadır. Geniş gençlik yığınları onların yönetiminde sudan burjuva demokratik istekler ve bunların belirlediği düşünce ve eylem çizgisinden tutarlı anti-emperyalist, demokratik düşünce ve eylem çizgisine doğru gelişim göstermiştir. Bundan sonra da gençlik hareketlerinin devrimci harekete yararlı bir biçimde yürüyebilmesi, Türkiye sosyalist hareketinin ve ona bağlı olarak da sosyalist gençlik hareketinin gelişimine göre belirlenecektir. Bunun içindir ki, gençlik meselesinde özellikle sosyalist gençlik hareketi üzerinde durmak gereklidir. Türkiye sosyalist hareketinin içinde bulunduğu kaos sosyalist gençlik hareketi ve kadroları içerisinde yansımaktadır.

TİP'in oportünist yönetici kligi yönetiminde iken parti içinde tartışma ve gelişmenin engellenmesi, oportünist yönetici kligin ideolojik yenilgisinden sonra ise TİP'deki dağınıklık, ideolojik tartışmaların ve dolayısıyla hareketin büyük ölçüde sosyalist gençlik kadrolarına ve sosyalistlerin gençlik örgütü içerisinde kayması sonucunu doğurmuştur. Bu sosyalist gençlik hareketinin hem zaafları hem avantajlarıdır. Zaafları, çünkü sosyalizmin devrimci kıvılcığının kitlelere sıratılması gibi bir görev herşeye rağmen küçük burjuva hastahklarımlarını taşıyan sosyalist gençlik kadrolarına yüklenmekte ve bu durum, sosyalist gençlik kadroları içerisinde çok sayıda parçalanmaları, ideolojik ve eylemde ayrılan gurupları ve çeşitli sapmaları doğurmaktadır. Avantajıdır, çünkü görevin ciddiyeti ve hata affetmeyen yanı, genç insanların dinamizmini, çalışkanlığını ve cesaretini geliştirmekte; elenen, tasfiye olan, sapan unsurların arasında sağlıklı, bilimsel sosyalist formasyonu olan

kendini geliştirmeye çalışan gurupları, kadroları doğurmaktadır.

Bugün sosyalist gençlik kadroları, genel gençlik hareketinin yönetimini elinde bulundururken, kendi içinde de yoğun bölünmeleri guruplaşmalar, sapma eğilimleri taşımaktadır. Bu korkulması gereken bir yan değildir. Bilimsel Sosyalizm, gelişmelerin bilimidir. Ve Bilimsel Sosyalistler gelişmelerden korkmazlar, çünkü gelişmeler onların en büyük silahıdır ve onlar gelişmeleri kanallıze ederek, çözerek yürürler. Bu bakımdan içinde bulunulan durum Bilimsel Sosyalist dünya görüşünü kavramış militanlar için zaaflı değil, gelişme umududur. Çünkü gelişmenin olmadığı yerde gelişme ve devrimci hareket olmaz.

Ne Yapmalı?

Gençlik hareketinin sosyalizm yolundaki devrimci kavgamıza yararlı olması için ne yapmalıyız? Bilimsel sosyalizmi kavramış genç militanlar ne yapmalı?

Devrimci gençlik hareketlerinin yöneticisi ve önder gücü olan sosyalist gençliğin ideoloji ve eylem birliği sağlanmalıdır. Bunun ortamı vardır, gelişmeler her şeye rağmen umut vericidir. Sosyalist gençlik kadrolarının içinde bir yandan küçük burjuva kuyrukçuluğunun teorisi yapılmaya çalışmakta, öte yandan sol sektör avantürist eğilimler kendini göstermekte ve diğer yandan hâlâ direnen oportünizmin ve revizyonizmin kalıntıları ve yeni yeni oportünizm belirtileri, ama herşeyin ötesinde ve herşeye rağmen ideolojik planda bir berraklığa ve açıklığa doğru gelişim kendini açıkça göstermektedir. Tartışmalar bilimsel sosyalist platforma yükselmekte ve Bilimsel Sosyalizmin projeksiyonu her köşeyi aydınlatmaya başlamaktadır.

Bunun en somut örneği Ant Dergisi'nin soruşturmasına gelen cevaplarda görülmektedir. Ana ilkelere belli bir birliğe yönelme vardır. Bu gelişimin süratlendirilmesi ve sistematize edilmesi zorunludur. Bunun için yapılması gereken en önemli şey tartışma ortamının geliştirilmesi, doğan guruplaşmaların olumlu yönde kendilerini arıtmalarını ve diğer gurupları arındırmalarını (yani eleştirme ve özleştirme) sağlayacak biçimde kanallıze etmektir. Burada en önemli görev Dev.Genç'e ve sosyalist yayın organlarına düşmektedir. Bu, gençlik içerisinde ideoloji ve eylem birliğine doğru atılacak ilk adımdır. Bu işleyiş içerisinde her çeşit sağ ve sol sapmaya karşı şiddetle mücadele edilmelidir.

Bütün sosyalist gençlik gurupları ve özellikle sosyalistlerin gençlik örgütü Dev. Genç, yoğun ideolojik bir eğitime girmelidir. Ve bunu eylem içerisinde gerçekleştirmelidir. Sosyalist gençlik kadroları, teori, pratik birliği içerisinde kendi ideoloji ve eylem birliğini sağlamaya çalışırken, amacın halkımızın sosyalizm yolundaki bağımsızlık ve demokrasi kavgasının ve giderek işçi sınıfı devriminin başarısı olduğunu unutmamak durumundadır. Devrimci gençliğin ana görevi olan devrimci kıvılcımı geniş işçi - köylü yığınlarına ulaştırma, onlara bilinç taşıma yolunda, sosyalist gençlik kadroları, bir yandan kendi iç birliğini sağlamak, öte yandan daha geniş gençlik yığınlarının bilimsel sosyalizmi öğrenmelerini, benimsemelerini veya en azından sempatican haline gelmelerini sağlamak durumundadır.

Gençlik soruşturmasında sosyalist gençlik ilkelilerinin çoğu bilimsel sosyalist ideolojinin temel ilkelerinde ve onun gereği olan doğru stratejide birleşmektedir. Beliren tartışmaları iki bölümde toplayabiliriz.

1. Ideolojik ve stratejik tartışmalar,
2. Doğru devrimci görüş çevresinde taktik meselelerde ve bazı stratejik meselelerdeki tartışmalar.

İdeolojik ve stratejik ayırım S.G.Ö. ile genel olarak demokratik devrim stratejisini benimseyen diğer sosyalist gençlik gurupları arasında beliriyor. Sosyalist Gençlik Örgütü, kağıt üzerinde suni bir örgüt olmaktan öte değildir. Ve çıkış noktası gereği böyledir. S.G.Ö. TDGF bütün varlığı ile (ama yanlışlarıyla, ama eksikleriyle) varken, yeniden örgüt kurmak gibi bölücü bir tutumun ürünüdür.

Kaba hatları ile doğru devrimci ideolojiyi ve stratejiyi benimseyen liderler arasında ise taktik ve bazı stratejik sorunlarda tartışmalar vardır. Hemen belirtelim ki, bu unsurlar içerisinde de yeni yeni oportünist eğilimlerin doğduğu ve biçimlenmekte olduğu bir olgudur. Ancak biz soruşturmadaki ana tartışma noktaları üzerinde duracağız.

1 — Kavram ve kapsam olarak gençlik: Soruşturmaya gelen cevaplarda gençlikten işçi, köylü ve öğrenci gençliğin anlaşılması gerektiği görüşü ağırlık taşımaktadır. Bu nedenle gençlik kavramına açıklık getirmek gerekiyor. Gençlikten anlaşılması gereken özellikle öğrenci gençliktir. Çünkü işçi gençlik yada köylü gençlik dendiğinde kastedilen nedir ve hangi objektif olguya dayanılmaktadır? Bu açık değildir. Genç bir işçinin yaşı bir işçiden farkı bir kuşak farklılığından öte nedir? Genç işçi de, yaşlı işçi de aynı fabrikada ve aynı şartlarda, üretim süreci içerisinde çalışmaktadır. Ve bunun sonucu da, sorunlarında ve özlendilerinde bir ayrıcalık yoktur. Davranışlarında ise, fizyolojik olarak genç olmanın getirdiği atılganlıktan öte ne gibi fark vardır? «...Köl emeğinde ustah. Gün ve güç kullanmanın payı azaldıkça, bir başka deyişle modern sanayi geliştikçe, kadın emeği erkek emeğinin yerini daha çok almaktadır. İşçi sınıfı için yaş ve cinsiyet farklarının artık ayrıncı toplumsal geçerliliği kalmamıştır...» Lenin ve Mao'da da gençlik üzerine görüşleri izlediklerimizde; Lenin'de işçi gençlik kavramına teorik bir ayırım olarak rastlanmakta birlikte, Lenin'in gençlik üzerine yazılarında gençlik kavramıyla öğrenci gençliğin kastedildiğini görmekteyiz. Mao ise gençlikten yalnızca öğrenci gençliği anlamaktadır. Özellikle 4 Mayıs gençlik hareketinin 20. yılında yaptığı konuşmada bu açıklıkta görülmektedir.

2. Gençlik içerisinde orta sol, sosyal demokrat unsurlara karşı tutum: Bu konuda sosyalist gençlik kadrolarının ana tutumunun dostluk ve mücadele ana ilkesinin ışığında olacağına doğru ortak bir görüş belirlenmekle beraber, bu unsurlarla ittifaktan ve güçbirliğinden bahsedilmektedir. Bu yanlışdır. İttifaklar ve güçbirlikleri sınıflar arasında olur. Gençlik içerisindeki devrimci unsurlar arasında ise sosyalist gençlerin önderliğinde somut anti-emperyalist, demokratik hedefler için devrimci dayanışmalar söz konusu olabilir. Bu anlayış hatalı tutumlara ve eylem içerisinde bu unsurlarla özdeşleşme gibi ve hatta bu unsurların kuyrukuna takılma gibi durumları da doğurabilmektedir. Bu unsurlara karşı bir yandan amansız bir ideolojik mücadele yürütülürken, sosyalizm geniş gençlik yığınlarına maledilmeğe çalışırken öte yandan bu unsurlar içerisindeki anti - emperyalist eğilimler desteklenmelidir.

3. Soruşturmaya gelen cevaplarda göze çarpan en önemli özellik, teorik meselelerdeki önemli gelişim ve açılımlara karşın, pratik sorunlara (örgütlenme, ve kitlelerle bağ kurma) somut, açık öneriler getirilememiştir. Halbuki, öz örgütün olmadığı bir dönemde gençlik kadrolarının kitlelerle bağ kurabilmesinin en önemli yöntemlerinden biri gençlik kadrolarının bizzat gençlik yığınları ve işçi köylü yığınları içerisinde eylem planlayıcı ve kotarıcı olmasıdır. Oysa bugün gözlenen sosyalist gençlik örgütü ve guruplarının yaptığı şeyin kendilerinin patlamaları izlemekten gayri bir şey olmadır. Bu da eylem kotarma konusunda programlı olarak çalışmayı gerektirmektedir. Sosyalist gençlik örgütleri ve kadroları ancak bu yolla KİT - LE KUYRUKÇULUGUNDAN kurtulabilirler.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, sosyalist gençlik kadroları içinde Bilimsel Sosyalizmin ideolojik ve stratejik temel ilkeleri etrafında birliğe doğru gelişmeler vardır. Bu gelişimin tam bir ideoloji ve eylem birliğine dönüşmesi, sosyalist mücadeleye ve halkımızın bağımsızlık kavgasının gelişmesine ve güçlenmesine büyük katkıları getirecektir.

BÜTÜN SOSYALİST GENÇLİK KADROLARI, GENİŞ GENÇLİK KİTLELERİNİ DE PEŞİNE TAKARAK BİLİMSEL SOSYALİST KESİN, TİSİZ DEVRİM TEORİSİNİN İŞİĞİNDE İŞÇİ SİLFİNİN DAVASI İÇİN BİRLİĞE YÖNELMELİ VE HALKIMIZIN GERÇEK KURTULUŞ OLAN SOSYALİZM YOLUNDA, DEMOKRATİK HALK İKTİDARI İÇİN SÜREN KAVGANIN HIZINI VE GÜCÜNÜ BİR KAT DAHA ARTIRMALIDIR. LAR.

YAŞASIN BİLİMSEL SOSYALİZMİN DEVRİMCI İŞİĞİNDE DÖĞÜŞEN GENÇ ADAMLAR!

“DİSK’in 3. Büyük Kongresi 13-14-15 Şubat tarihlerinde İstanbul Çınar Oteli’nde yapılmıştır. Kongrede İsrail’in Mısır’da bir fabrikayı bombalamasını, 274.275 sayılı kanunlarda değişiklik yapılmasını kınayan, tarım işçilerinin eğitilmesini, işsizlik sigortası ihdasını ve «siyasal grevlerin kanunlaştırılmasını» öngören kararlar alınmıştır. DİSK, ayrıca, 274.275 sayılı kanunların değiştirilmesini protesto için bir de miting düzenleyecektir. Kongrede genel başkanlığa Kemal Türkler, genel sekreterliğe Kemal Sülker, yürütme kuruluna da Rıza Kuas, Kemal Nebioğlu, Ehlüman Tuncer seçilmişlerdir.”

DiSK Kongresinin Ardından...

DİSK ve DiSK’e bağlı sendikalar kongrelerini geçen hafta tamamladılar. Sosyalist örgütlerin hem kendi içlerinde, hem de kendi aralarında dağılmak ve yer yer çatlamış olduğu bir dönemde DiSK’in kendi iç bünyesinde görünür bir kopma olmadan, görünür bir çatlama olmadan kongrelerini kapatıp yeni çağışma dönemine girmesi, tüm sosyalistler için elbette biraz olsun ferahlatıcı bir olaydır.

Kongre öncesi DiSK’i bekleyen tehlikelere işaret ederek bazı ciddi endişelerimizi de belirtmiştik. Maalesef DiSK Kongresi, bu endişelerimizi yokedici kararlar da alamamıştır. Daha doğrusu aldığı kararlar, çözümler, daha devrimci bir çizgiye gelmeyi arzulayan kararlar olmuştur. Ne var ki, bu kararlar, arzuladığı gerçekleştireci bir bütün, lükte ve köklülükte olmamıştır.

Kongrede en fazla dikkati çeken noktalardan biri, DiSK yöneticilerinin eleştirilere tahammülsüzlüğüdür. Kongrede eleştiriler söz konusu edilerek DiSK’in dışarıdan dergilerle mi idare edildiği dahi sorulmuştur?

Misale bu geride ele alındığına göre, her şeyden önce marksist eleştiri kavramı bizerinde durulması gerekir. Marksist eleştiri, «birlik - kritik - birliğ» metodunu uygular. Bu, birlik amacıyla hareket edip her birimi tek tek sıkı eleştiriden geçirip tekrar birliğe varma yada birliği kurma anlamına gelir.

Bizim eleştirilerimiz, kapalı kapılar ardında yapılmaz. Bizler, kitleler önünde ne eleştiri yapmaktan ne de eleştirilmekten korkmayız. Bu da, sıkı sıkıya izlemek zorunda olduğumuz «kitle çizgisinin» bir gereğidir. Kitleler önünde eleştirilerimizi ve tartışmalarımızı sürdürmezsek, hatalarımızı nasıl düzeltiriz? Sosyalistlerin kendi içlerindeki ve dostları arasındaki yanlış fikirlerle mücadeleleri, ancak ve ancak kitleler önünde açık bir eleştiri ile, kritik, oto-kritik ile mümkündür.

DiSK yöneticileri de, kendilerine yöneltilen eleştirileri bu doğru anlamıyla almamışlardır. Üstelik, DiSK’e yöneltilen eleştiriler, gerçekte bir eleştiriden çok, bir yol gösterme niteliğindedir.

Kongrede dikkati çeken diğer noktalardan bazıları:

1. Kongrede teorik gelişme ve berraklığa varma yolunda titizlik gösterilmemiş, aksine sekte davranılmıştır.

2. Teoride sekteleşme karşılık, pratikte yalpalamalar ve tavizler görülmüştür.

3. DiSK Kongresi ile DiSK’in tabanı olan işçiler arasında bir ilişki kurulamamıştır yada kurulamamıştır.

4) Kongrede DiSK yöneticilerinden biri, «Somut meseleler

karşısında cephe birliği kurmanız gerekirken, iş, birbirinin dilinden anlamayan sağların diyaloguna dökülmüş» demiştir.

Hemen belirtelim ki, diyalog kurmanın ve duruluğa varmanın yolu tartışmadır. Elbette tartışmalar kuru kuruya sürülmez, onunla birlikte araştırma ve eğitim çalışmaları da gereklidir.

Eğer işin gerçekten sağları diyalogu haline gelmesini istemiyorsak, öncelikle teorik tutarlılığa ve berraklığa varmak için gerçekten içtenlikle çaba göstermek gerekir.

«Somut meseleler karşısında cephe birliği kurma» çağırısına gönülden katılıyoruz. Bütün içtenliğimizle, DiSK yöneticilerini, öncelikle «Sosyalizmin bilimsel doğrularını» açıklığa çıkarmak ve bu doğrularda birleşmek» konusunda diyalog kurmak istiyoruz. Esasen eleştirilerimiz de tamamen buna yöneliktir. Ayrıca, pratik verilere sahip olan DiSK yöneticileri, tar-

tışmalara, pratikten elde edilmiş verilerle açıklık kazandırarak olanaklarına da sahiptirler. Bu olanağı kullanmalıdırlar.

DiSK yöneticileri, dostlarını ve düşmanlarını ayırmakta da titizlik göstermiyorlar. Bunun kaynağı da, teorik bulanıklıktır. Hangi sınıf ve tabakaların işçi sınıfı ile birlik olabileceği, bu sınıf ve tabakaların devrimdeki rollerinin ne olduğu üzerine çok yüzeysel değerlendirmeler yapıyorlar. En yanlış değerlendirmelerinden biri de, «gençlik» üzerine olanıdır.

DiSK raporunda gençlik üzerine olumlu sözler okuduk, yöneticilerinden olumlu sözler dinledik, ama bütün bunlar DiSK yöneticilerinin gençlik konularındaki yanlış düşünceleri ve davranışlarını örtmeye yetmiyordu.

«Gençlik söyleyişidir, böyle devrimcilerdir, ama...» İşte bundan sonra göyle devam edilmektedir. «...Her devrimci geçinen genç de devrimci kabul edemeyiz. Gençlik devrimcilerdir ama,

yarın ne olacaktır? Okulunu bitirince o da bir sermayedar yada bir bürokrat olacaktır. Gençlik devrimcilerdir ama, kökeni küçük burjuva olduğu için güvenilemez.»

Bunlar artık çığnena çığnena sakız olmuş laflardır. Çoktan tarihin çöplüğüne atılmıştır.

Artık çağ değişmiştir. Üniversite öğrencisi genç, bir «akadem efendisi» değildir. Zor şartlar altında okuyan, okulu bitirince de işsizlikle karşı karşıya kalacak olan, kendi üzerindeki sömürünün hissedilir şekilde arttığı bir toplum kesimidir gençlik kesimi. Gençlik devrimci yapan sebepler arasında artık objektif, ekonomik sebepler vardır. Elbette bu durum onun devrimci çizgisini belirleyecektir. (Bu konuda, ANT’ta yayınlanan Gençlik Soruşturması’nı ve bu sayıda yer alan Sıtkı Coşkun’un yazısını sakız veriz.)

Bunlar açık seçik ortada iken, gençliğin davranışları ve eylemleri üzerine somut eleştiri getiz-

mek yerine «kapalı kapısıcılık yapmak, sadece kuşkuların belirlenmesiyle yetinmek, meselelerin ciddiyetiyle hiç de bağdaşmamaktadır.»

Gençliğin devrimci mücadelesini iyi gözlemek gerekir. Bu potansiyeli kullanmayı bilmek, proletaryanın mücadelesini zaafa uğratar.

Proletaryanın öncüllük kazanması mücadelesinde, emperyalizme karşı bağımsızlık mücadelesinde gençler DiSK’in ortak çağışma çağırısına can atmaktadır. Böylesine sistemli bir ortak çağışmaya dünden hazzıdır.

Bizce üzerinde şimdilerde durulması gereken bir teorik yanlışlık da, «kitabî» oluşta, «Türkiye’ye özgü» oluş meselesinin karıştırılmasıdır. Sosyalizmin bilimi, teorisi, en genel soyutlamalardır. Yani somuttan kalkıp varılan en üst, en genel soyutlamalardır.

Böylece sosyalizmin bilimi ışığında ve bu güçlü silahı kavrayarak gireceğimiz savaşta güç-

Emperyalizme karşı döğüşmek suç değildir!

EL FETH'E NİYE GİTTİM?

Bugün Ortadoğu’da Amerikan emperyalizminin ileri karakolu olan İsrail’e karşı Arap halkları anti-emperyalist bir savaş yürütmektedirler. Bu savaş Asya’da, Afrika’da, Latin Amerika’da ve bütün dünyada emperyalizmin baskısı altında ezilen halkların yürüttüğü devrimci kavganın bir parçasıdır.

Emperyalizme karşı yürütülen savaş, bütün dünya halklarının ortak savaşıdır. Vietnam’da, Ortadoğu’da, Latin Amerika’da emperyalizme karşı sıklıkla her kursun, ayırtamanda Türkiye halkının kurtuluşu için sıklıkla yapılmaktadır.

Günümüz koşullarında, özellikle emperyalizmin bir sıcak savaş bölgesi haline getirdiği Ortadoğu’da da bütün halkların, Türkiye, İran, Arap, Kıbrıs, Kürt halklarının bir anti-emperyalist cephe kurmaları, ORTADOĞU DEVRİMİ ÇEMBERİ’ni oluşturmaları, emperyalizme karşı kahredici darbenin indirilmesinin başlıca şartlarından biridir.

Bu yüzden Ortadoğu’da senelerden beri verilmekte olan devrimci kavganın pratikinden geçmek ve ezilen Arap halklarının kurtuluş mücadelesine bir nefes olarak katkıda bulunmak için El Feth’e gittim.

El Feth, Ortadoğu’da halk savaşını yürüten örgütlerin en güçlülerinden biridir. Bu örgüt, emperyalizme karşı verilen savaşta Arap halklarını silahlı mücadele içinde örgütleyip eğiten, marksist-leninist devrimcilerin yönetim organlarında bulunduğu birleşik cephe örgütüdür. Örgüt işçi-köylünün büyük ölçüde ittifakını gerçekleştirmiş, küçük burjuvazinin bütün kesimlerinin sıcak savaş içinde desteğini sağlamıştır. Ayrıca, Ortadoğu’daki diğer devrimci örgütlerle birlikte gerici Arap rejimlerini de Filistin halkının silahlı gücü karşısında,

görülmüş de olsa, hareketi desteklemek zorunda bırakmıştır.

El Feth’te, diğer ülkelerden gelen ve Ortadoğu’daki halk savaşını emperyalizme karşı verilen savaşın bir parçası olarak gören, orada emperyalizme karşı sıklıkla her kursunun kendi halkının kurtuluşu için sıklıkla yapılmaktadır. Devrimci eğitim görür. 13 yaşındaki çocuklardan 80 yaşındaki ihtiyarına kadar halk savaşlarıyla birlikte omuz omuza savaşa girer. Ve devrimciler, bu halk savaşında 13 yaşındaki devrimcinin, ezilen halkların kurtuluşu için mücadele ettiğinin bilincinde olduğunu görür. Halk savaşının kudretini ve emperyalistlerin halk savaşından korkmakta ne kadar hakkı olduğunu görür. Halkın silahlı mücadele içinde nasıl örgütlendiğini, bilinclendiğini ve emperyalizme karşı nasıl başarıyla savaştığını görür. Bir daha inanır ki, emperyalizmin barbarlıkları, üstün silahlı gücü karşısında dünya halklarının kararlı mücadeleleri sürecektir ve mutlaka kaher zaferlerle neticelenecektir.

Emperyalizme Karşı Döüşmek Suç Değildir!

Türkiye’de sırtını emperyalizme dayanmış işbirlikçi iktidar, Arap halklarının kurtuluş mücadelesine saygı duyan Türkiye halklarına şirin gözükmek için Kahire’ye parlamento beyetleri yollar. Ken Arap halklarının hakkı mücadelesine bilfiil katılan Türkiye’li devrimcilere türlü işkenceler ve tertipler yapmaktadır. Arap halklarıyla birlikte emperyalizme karşı savaşmanın suç olmadığını, bu mücadeleyi suçmuş gibi göstermek

için yapılan tertipleri ve devrimcilere yapılan işkenceleri açıklamak isterim.

Memleketime döndüğümde birbuçuk ay sonra izinsiz yurt dışına çıktığım gerekçesiyle Kargamış İstasyonunda, 1 Şubat’ta yakalandım. Önce jandarma karakolunda, sonra Gaziantep Emniyeti’nde olmak üzere, dört gün sabahlara kadar işkence altında sorgun yaptım. İşkencelerin en hafifi, saatlerce süren falaka, gözlere ışık tutmak, saç yolmak idi...

Halkın sınıflar artık şunu anlamalıdır ki, ne tür işkenceler yapırsa, ne tür tertipler hazırlarsa hazırlansın, devrimciler yılmayacak ve halk kavgalarını sonuna dek sürdürecektir. Türkiye’deki devrimcileri ve devrimci kavgayı Türkiye halklarının gözlerinden döşürmek için yapılan son tertiplerden biri de, Diyarbakır Olayı’dır. Memleketlerine dönen devrimciler, birer Diyarbakır Tıp Fakültesi’ne sabotaj yapacakları gerekçesiyle tutuklanıyorlar. Maksat açıktır: Devrimcileri maceracı, anarşist olarak tanıtmak, ve Doğuda zorlukla kurulan Tıp Fakültesi’ne sabotaj yapılacağı söylentisiyle Doğu halkını Arap halklarının hakkı mücadelesine karşı kuşkuya düşürmek, Kürt ve Türk halklarının kardeşliğine nifak sokmaktır.

Bu oyunun düzenleyicileri hakim çevreler tarafından açıklıkla bilinmektedir.

SAVAŞIMIZ, ÇAĞIMIZIN YÜZKARASI EMPERYALİZME VE ONUN İŞBİRLİKÇİLERİNE KARŞIDIR. EZİLEN DÜNYA HALKLARININ DİRENİŞİNİN BİR PARÇASIDIR.

VE EMPERYALİZM, ORTADOĞU’DAN KOVULANA, DÜNYADAN YOKOLANA KADAR SÜRECEKTİR.

Yusuf ASLAN

lerimizin, saldırımızın planını yapmak, ön saldırı hedeflerini tayin etmek, strateji tayin etmek, demektir. İşte bu tesbit meselesinde «Türkiye'ye özgü» olunacaktır. Elbette sınıf tahlillerini yerel şartlara oturtmak zorundayız.

Oysa genel çizgileriyle süren tartışma henüz sosyalizmin bilimini açıklığa çıkarmak ve birliğimizin temeli olan ideolojiyi tesbit etmek çerçevesindedir. Bu noktada «kitabı» olunacaktır.

2) Teoride sekterlik - pratikte yalpalama, taviz...

Sosyalizmin sözünü etmekte çok hassas davranan DİSK yö. neticilerinin, kendi içlerinde şimdilik doğması mümkün eğilimlere karşı aynı hassasiyeti göstermediklerini üzülerek gördük. Dine kadar sarı çizgide olan bir kişinin bugün devrimci çatı altında olması, özde ters bir şey değildir. Eğer bu kişi açısından bir gelişme iyi bir şeydir. Mesela önce bu olumlu açıdan alıp DİSK'in raporuna bu konuda eleştirilmediği olan bir belgenin konmasını kutlayacağız. Ama kongrede bu tutarlılığı sürdürülmediğini gördüğümüz için de eleştireceğiz. Bunu bir taviz olarak gördük. Bazı olumsuz gelişmeleri de bildiğimiz için, bu davranışı ilerisi için tehlikeli saydık. Bizce, bu bir yalpalamadır. Daha doğrusu, yalpalamanın yüzeye çıkmış bir görüntüsüdür.

Ancak bu noktada DİSK'e ilgi duyan ve dergilerinde eleştiriler yapan sosyalist arkadaşlara da uyarılarımız olacaktır.

DİSK'i kafamızda kurduğumuz bir yapıda görmeyelim. DİSK, bir olgudur. Bu olguyu, kendi gelişmelerini de göz önünde tutarak ele alalım. Bunu yapmadan girişilecek bir eleştiri, DİSK'in iç gelişmelerini artırır; karşı eğilimlerin taviz koparmasına sebep olur. Mücadelemiz aynı zamanda bu karşı eğilimlerle de olmalı ve bu noktada DİSK yöneticileri desteklenmelidir. DİSK'i birtakım sloganları yüzeysel olarak kabule zorlamak da gereksiz bir hizipçilik ve zararlı bir davranıştır. Sekterliktir.

3) DİSK Kongresi ile DİSK'in tabanı arasında da ilişki kurulmamıştır. Yukarıda dedik ki: Eleştirilerimizi kitle önünde yapmaktan ve kitleler önünde eleştirilmekten korkmamalıyız. Bu korkunma işi, hem kendimiz için, hem de kitleler içindir. Kitlelere güvensizlik göstermeyelim. Ve onların bize karşı güveninden de, onlarla kontaklar kurduğumuz sürece endişe etmeyelim.

Fakat maalesef DİSK Kongresinde bu iki güvensizlik eğilimi de görülmüştür.

«Kongreye işçiler getirilseydi, bu tartışmalardan (hangi tartışma!) ne öğrenceklerdi? Aksine bu tartışmalar işçileri kaçırıyor» görüşü, bu ikili güvensizliğin en açık ifadesidir.

Eğer DİSK'in kuruluşundan bu yana bu tartışmaları izleyecek seviyeye 10 işçi bile getirilemediyse, bu hayıflanılacak bir durumdur. Ve aslında «Kol kır, yen içinde kalır» düşüncesi, dir ki, bu sonucu doğurmuştur.

Ne var ki, tabanın güçlü bir şekilde bu tartışmaların içine gireceği günler uzak değildir. TIP'in bu konuda geçirdiği deney unutulmamalıdır.

DİSK'i zorlu ve önemli günler, mücadeleler bekliyor. Sosyalist militanlar, DİSK'i eleştir-dikleri gibi, ona bütün güçleri, dayanak olmaya da hazır-dırlar. DİSK yöneticileri de bu dayanışmaya açık ve hazır olmalı-dırlar.

Evet. «Somut meseleler karşı-sında cephe birliği kurulmalı-dır».

BİLİMSEL GREVDEN SİYASAL GREVE

Çetin ÖZEK

İŞÇİLERİN, önceden anlaşılarak topluca iş bırakmaları anlamına gelen «grev» burjuva demokrasilerinde, işçilerin sınıfsal bir mücadele aracı olarak kabul edilmektedir. İşçi sınıfının yıllar süren mücadeleleri sonucunda elde ettiği bu hakkın kökenini tarihsel Spartaküs hareketine, hatta daha eskilere uzatanlar vardır. Batının gelişmiş kapitalist ülkeleri «sosyal haklar - sosyal devlet» adlat. macası arasında grev hakkına da yer vermişlerdir. Kapitalizmin gelişmesine paralel olarak gelişen, güçlenen ve birleşen işçi sınıfının siyasi iktidara yönelmesi, sosyalist teorinin önderliğinde egemen sınıfa yaklaşması, «burjuva devleti-ne» egemen burjuva sınıfına öfkülmüştür. Burjuvazi, kendi sınıfsal egemenliklerini ve buna bağlı olarak siyasi iktidarı elden kaçırmamak için bazı tedbirler düşünmek zorunda kalmıştır.

Sosyal devlet sistemi, temelde, devletin niteliğini değiştirmiş değildir. Yine kapitalist modele uygun olarak sistemleştirilmiş olan üretim ilişkileri ve sınıf düzeni içinde, işçi sınıfı, burjuva demokrasisi oyun kurallarına uygun olmak şartıyla, siyasi hayatta daha bir etkinlik kazanmış, sınıfsal ilişkilerde daha ağırlığını koyabilecek bir duruma gelmiştir. Burjuva demokratik düzenleri, sosyal hak sistemini kabul etmek durumuna gelirken, sınıfların varlığını ve sınıf mücadelesinin olağanlığını da kabul etmiş olmaktadır. Gerçekten, burjuvazinin sosyal hakları kabul etmesine yol açan emekçi hareketleriyle, işçi sınıfı kendisinin sınıfsal varlığını kanıtladığı gibi, «sosyal haklar» sistemi de mantığı gereği sınıfların varlığı ve sınıfsal mücadelenin olağanlığı gerçeğine dayanmaktadır. Sosyal haklar sistemi sınıf-ların varlığı ve mücadelenin olağanlığı gerçeğine dayanırken, bu haklar içinde yer alan «grev hakkı» işçi sınıfının sınıfsal mücadelesinde en etkin olan, bu sınıfın burjuva devlet sisteminde ağırlığını koymasına yarayan, kapitalistlerin ekonomik ve siyasi gücü altında, mümkün olduğu kadar ezilmesini engelleyen bir hak ve sistemdir. Bu açıdan-dır ki, burjuva demokratik düzenini gerçekleştirmek heve-sinde olan bir devlette grev hakkı sistemleştirilirken, özel-likle, grev hakkının burjuvazi tarafından işçilere verilmiş bir «ihsan» olmadığını, bu hakkın işçi sınıfının asrılar sü-ren mücadelesinin, kanının ürünü olduğunu, sınıfsal bir mücadele silahı olduğunu göz önünde bulundurmak gerekir.

Grev hakkı burjuvazinin egemen olduğu kapitalist devletlerde, emekçi sınıfının siyasi işleyişi etkileyecek bir sınıfsal mücadele amacı olarak başlıca üç türe ayrılmaktadır:

a) Menfaat grevi: İşverenle arasında bir iş anlaşmazlığı bulunan, belirli bir işyeri veya işkolundaki işçilerin, topluca işi bırakarak, işvereni isteklerini kabule zorlamaları şeklindeki grev, menfaat grevidir. Bu grev türü, salt işçinin bir takım ekonomik haklar elde etmesi için yapılmış olmaktadır.

b) Destek grevi: Belirli bir ekonomik hak istekleri bulunmayan işçilerin, salt belirli isteklerle grev yapmakta bulunan diğer işçileri desteklemek için grev yapmaları durumunda söz konusu olur. Bu şekilde, işverene menfaat uyumsuzluğu bulunmayan işçiler de greve gitmekle, ekonomik yaşılarını etkilemek ve menfaat grevi yapan işçilerin isteklerini daha çabuk elde edebilmeleri sağlanmaktadır. Belirli bir ekonomik hak isteginde bulunmayan işçilerin grev yapmaları, işçiler arası sınıfsal işbirliğinin ve yardımlaşmanın ürünü olduğu gibi, bu tür sınıfsal eylemler, işçilerin bilinçlenmesine de yardımcı olmaktadır.

c) Politik grev: İşçi sınıfının, kendi sınıfı dışındaki sınıfların elindeki siyasi iktidarı etkileyecek için uyguladığı grev türüdür. Sosyal devlet sisteminde de, işçi sınıfı siyasi iktidarı dışındadır. Politik grevde, greve katılan işçi sayısının genişliği ve birçok işkolundaki üretimi durdurması, burjuvaziyi müşkül duruma düşürebilecek ve böylece işçi sınıfı, sermayeyi ve bu sermayenin elindeki siyasi iktidarı etkileyecektir. «Politik grev» işçilerin, kendi dışlarında işleyen siyasi iktidarı etkileyecek, siyasi iktidarı kendilerinden yana bir tutuma itelebilecek, istemedikleri bir tutumunu engelleyebilecek için sahip oldukları bir sınıfsal silahtır. Bu silahun etkinliği, burjuvaziyi ve onun siyasi iktidarını güç duruma bırakacak ölçüde işçinin greve katılmasına bağlıdır. Bu nedendir ki, «politik grev», «genel grev» adını da almaktadır.

Sosyal demokrasilerde uygulanan grev türleri içinde en önemli, hiç kuşkusuz, sınıfsal bir etkinlik sağlaması açısından, «destek grevi» ve «toplu grev»dir. Bu iki grev türünde, işçi sınıfı, sınıf olarak eyleme katılırken, hem bir bütün halinde karşılarındaki sınıfın siyasi ve mali gücüne karşı direnebilecek ve de hem de siyasi iktidarı belirli bir tutuma itelebilecektir. Sosyal demokrasilerde, temelde, yine, burjuvazinin egemenliği söz konusu olmaktadır. Bu egemenlik, siyasi iktidarı da, burjuvazinin elinde olmasın anlamına gelmektedir ve bu nedenle, sosyal demokrasilerde, sosyalist sistemlerin aksine olarak, düzen kendilerinden yana işlediklerinden, işçi sınıfına bu düzen içinde etkinliğini sağlayacak bazı silahlar tanımak zorunluluğu vardır. İşçi sınıfının egemen sınıf durumunda bulunduğu sosyalist düzenlerde, düzen kendiliğinden işçi sınıfından yana işlediği, siyasi iktidarı zaten işçi sınıfının elinde bulunduğu için, bu düzenlerde grev gibi bir sisteme gereklilik yoktur ve sosyalist düzenlerde, örneğin, grev gibi bir sistemin kabulü, uygulanması, bu sınıfın kendi sınıfına karşı kullanacağı bir silahla donatılması anlamına gelmektedir(1). Buna karşılık, burjuva demokratik düzenleri açısından, grev hakkının en geniş anlamında kabulü ve her tür grevin yasal görülmesi, gerçekten sosyal bir demokrasinin varlığının ölçüsüdür. Sınıfsal kavgasının sonucunda burjuvaziye, sınıfsal varlığını ve sınıf mücadelesinin doğallığını kabul ettirmiş bulunan işçi sınıfı, politik grev yoluyla, devlet içinde varlığını du-

karşı bir parça daha fazla hak koparmak için kullanılmakta, kapitalist devlet bütünündü hedef almakta, devletin gerçekte egemen sınıfın çıkarlarını güvence alıp, hukuk kurallarıyla düzene bağlayan bir siyasi örgütlenme olduğunun bilincine varmaktadır. Bu açıdan, grev gibi sınıfsal mücadele araçları, sadece dar anlamında işvereni değil, bütün egemen sınıfları ve onların devletini de hedef almaktadır. Sosyal demokrasiyi gerçekleştirdiğini ileri süren bir devletin de, bu iddiası, ancak grev hakkını belirtilen anlam ve biçimde kabul etmesiyle bir ölçüde doğrulanmış olur.(2).

Türkiye'de, 1950-1960 döneminin, bilimsel demokrasi ve bilimsel devrimcilik kavgası içinde, «grev hakkı» en çok üzerinde durulan bir konu olmuştur. DP iktidarı yeni pazılan burjuvazinin resmî iktidarı olarak ve devleti korumak bahanesiyle grev hakkının tanınmasına kesin olarak karşı çıkmış ve dayandığı sınıfın çıkarlarını açıkta açığa korumuştur. CHP muhalefeti ise, işçiye grev hakkı tanımamasının savunucusu olmuş ve özellikle «İlk Hedefler Beyannamesinde» konuyu temel amaçlardan biri olarak nitelendirmişti. CHP grev hakkının savunusunu yaparken, konu bu parti için sadece bir siyasi «istisna» konusudur. 1950 öncesi iktidarında, en ufak sınıfsal bir hareketi kan dökerek bastıran, işçiden yana davranışları bastırmak için faşist tedbirleri almaktan çekinmeyen CHP, 1960 sonrasında da iktidarı olarak çıktığı «Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu» ile ve daha sonra AP iktidarının işçilerin hakkı dencisi ve eylemlerini kan dökerek bastıran tutumu karşındaki suskunluğuyla, göstermiştir ki, hiçbir zaman işçi sınıfının sınıfsal bilinçlendirilmesinden, işçilerin sınıfsal eylemlerinden ve bu sınıfın iktidara gelmesinden yana değildir. 1950-1960 döneminde CHP'nin grev hakkı savunucusluğu, işçileri kandırarak oylarını toplamak için giriştiği bir ikiyüzlülüktür öteye gitmemektedir.

1960, 27 Mayıs hareketinden sonra CHP'nin etkinliği, le hazırlanan 1961 Anayasasında ve sonra CHP iktidarınca hazırlanan «Grev Kanununda» da, CHP'nin iki yüzü olduğu, nün etkilerini görmek mümkündür.

1950-1960 döneminde iktidardan uzak kalan ve ekonomik durumu, kişisel güvenliği bozulan bürokrasi, 1961 Anayasasında, kendisine eski güvenlik ve zenginlik haklarını sağlayacak bir sistem kurmak istemiştir. Bu amaçları ki, klasik burjuva demokrasilerinin anayasaları örnek almış, «sosyal haklar - klasik hürriyetler» sentezinin sağlanmasına çalışmıştır. Anayasanın, «Temel Haklar ve Ödevler» başlığını taşıyan ikinci kısmının, üçüncü bölümünde, «Sosyal ve İktisadi Haklar ve Ödevler» yer almıştır. Anayasa yapıcısı, sosyal hakların gerçekleşmesinin belirli bir ekonomik zenginleşme, kalkınma bağını olduğunu ve içinde bulunduğumuz «kap, kaç» düzeni içinde kalkınmamızın mümkün olamayacağını görmüş, kapitalist anayasalarda yer alan bazı sosyal hakları aralamakla, sorunların çözümüneceğini, halkımızın kendiliğinden «insan gibi yaşamaya» düzeyine erişeceklerini sanmıştır. Anayasada, bugünün ekonomik koşulları içinde gerçekleşmesi olanaklı bulunmayan bir çok sosyal hakları aralarken, en çok uygulama alanı olabilecek «grev hakkı» sınır bir biçimde düzenlenmiştir. Anayasanın 47. maddesine göre, «işçiler, işverenle olan münasebetlerinde, iktisadi ve sosyal durumlarını korumak ve ya düzeltmek amacıyla toplu sözleşme ve grev haklarına sahiptirler». Grevi bir hak olarak tanıyan Anayasa bu maddesiyle, işçi kavramına girmeyen çalışanları grev hakkından yoksun bıraktığı gibi, işçilerin grev hakkını da, iktisadi ve sosyal durumlarını korumak veya düzeltmek» amacıyla sınırlandırılmış, diğer bir deyişle, sadece «menfaat grevi» bir hak olarak tanımlamıştır. Nitekim, Anayasanın 47. maddesiyle ilgili gerekçesinde de, «Tasarıda yer alan işverenle olan münasebetlerinde iktisadi ve sosyal durumlarını korumak veya düzeltmek maksadıyla kaydı, siyasi grev, lerin caiz olmadığını göstermektedir» denilmektedir. Anayasa gerekçesindeki bu ifadenin doğru olup olmadığına aşağıda değineceğiz. Burada belirtilmesi gereken, Anayasa yapıcısının grev hakkını düzenlerken izlediği temel düşüncedir. Gerçekten, çoğunluğu bürokrasinin temsilcilerinden oluşan Anayasa yapıcısı, grevi sınıfsal bir araç kabul etmemek konusunda büyük bir titizlik göstermiş ve hatta gerekçesinde, grev hakkının siyasi amaçla kullanılmamasını «endişe verici» bir husus olarak nitelendirmiştir. CHP'nin başlangıçtan bu yana, «İşçi siyasete karışmaz» şeklindeki görüşü, açık bir biçimde Anayasada da yer almıştır. Böylece, işçi sınıfının, sınıf olarak politik ilişkiler içinde yer alması ve giderek iktidarı elde etmesi engellenmek istenmiştir. Anayasa yapıcısı, işçilerin sınıfsal grev haklarını tanımayıp, onları sadece «seret artırmak için mücadele eden bir eylem» şekline getirmeye çalışırken, gerçekte bu sınıfın gelişerek kendi sınıf çıkarlarını elinden alabilecek bir duruma gelmesini engellemek istemiştir. Anayasanın bu hükmünün, işçiler açısından en can alıcı sisteminin işçilere karşı bir biçimde düzenleniş de doğaldır, çünkü, Anayasayı yapan işçi sınıfı değildir, Anayasa işçi sınıfının Anayasası değildir.

1) Bazı kişiler, sosyalist düzenlerde grevin olmayacağını, bu sistemlerin işçiye karşılığı ve hürriyetsizliği konusunda kanıt olarak gösterirler. Bu saçma bir sav olmaktan öteye gidemez. Her rejim, kendi felsefesi ve ideolojik açısından değerlendirilmelidir. Grev, işçi sınıfının, burjuvazinin egemenliğine karşı kullandığı bir silahtır. Burjuva egemenliğinin yok edildiği, işçilerin kendilerinin egemen olduğu bir düzende, elbetteki grevin anlamı ve gerekliliği yoktur.

2) Grevin niteliği ve gelişimi konusunda geniş bilgi için bk. Özek, Ç., Emekçi Sınıfı ve Grev, İzlem Yayın- evi, İstanbul 1969.

Boykot Uzerine Sorusturma

Siyasi, ekonomik ve askeri alanlarda bagunlu duruma dusurolunus ulkemizde nihai hedefi sosyalizm olan ve gittikce yagunlasan bir devrimci muCADELE verilmektedir.

Isçi sinifinin devrimci hareketleri yaninda, demokratik kuyulu hareketleri, genclik eylemleri ve ogretmen boykotu, bu devrimci muCADELEnin birer halkasidir. Bu halkalari eylem icinde en saglam kaynaklarla birbirine eklenerek cogalması, egemen cevreleri ve onlari politik iktidarlari rahatsız etmektedir. Son ogretmen boykotuna gosterilen tepki, bunun en somut orneklerinden biridir.

15 Aralık 1969 gunu baslayip dort gun suren «ogretmen boykotu» ustunde tartismalar hâla devam ediyor. Ogretmenin 120 yili askun tarihinde ilk kez olan bu guclu eylem uzerine el-

bette tartismalar olacaktır. Ancak bu tartismalar arasında en ilgi cekici olanı, hic shıphesiz, iktidar ile ana muhalefet partisi arasındaki tartisma-dır. Çünkü, Türkiye'nin ve Türkiye halklarının bugünkü korkunç cıkma-za sürüklenmelerinde siyasi iktidarın ol-duğu kadar, evvelce uzun süre iktidar olmuş ana muhalefet partisinin de günahı affedilmeyecek ölçüde büyük-tür.

Bu arada şunu da unutmamak gerekir ki, devrimcilerin başlıca görevlerinden biri, her girişilen eylemin so-nucunu doğru değerlendirmek ve daha etkili eylemlere yönelmektir.

Türkiye'deki devrimci hareketin doğru stratejiye oturması, Türkiye devrimcilerinin işçi sınıfı ideolojisi reh-berliğinde teori ve eylem birliğine varması yolunda ANT'nin başlatıldığı ça-

hımlara paralel olarak, «ogretmen boykotu»nu da bu açıdan bir soru-surma ile belgeleyip kamuoyuna sun-makta yarar gördük. Bu konuda, baş-ta boykot eyleminin yöneticileri TOS Genel Başkanı Fakir Baykurt ve İlk-Sen Genel Başkanı Kenan Keleş ol-mak üzere, ogretmen, üniversite men-subu, işçi lideri ve öğrencilere şu so-ruları yönelttik:

1. Ogretmen boykotunu yaratan nedenlere kısaca dokunduktan sonra, bu eylemin sosyo-ekonomik açıdan ta-rihî bir gelişimi olup olmadığını açık-lar mısınız?

2. Sınıfsal niteliği ile ogretmen boykotunu, Türkiye'deki devrimci ey-lemin bir halkası olarak nasıl değ-erlendirirsiniz? Bu eylem işçi sınıfının eylemleriyle bir paralellik göstermek-te midir?

3. Ogretmen boykotunun ogret-menler, memurlar ve öğrenciler üze-rindeki etkisi ve devrimci birliğine katkısı ne ölçüde olmuştur?

4. Nihai hedefi sosyalizm olan devrimci muCADELEnin gittikçe yagun-lasığı ülkemizde ogretmen boykotu, egemen cevrelerle ve siyasi iktidara ne ölçüde etki yapmıştır?

5. Bu boykot, Türkiye ogretmen-lerinin kabuğunu ilk kez yirtarak bo-zuk düzene baskılayan eylemdir. Eylem sırasında (bu, belki de ilk deney olusundan olacak) birtakım teorik ve pratik eksiklikler olmuştur. Bunlar sizce nelerdir, gelecekteki eylemlerde bu eksikliklerin olmaması için neler yapılmalıdır?

6. Sermaye ile tamamlanan büyük bürokrasi ve mevcut politik iktidar karşısında ogretmenin yeri, işçi sin-

Öğretmen Liderleri Konuşuyor

Fakir BAYKURT
(TOS Genel Başkanı)

1. Ogretmenlerimiz, uzun zaman-dan beri, bütün ilişkileri temelinden bozuk bir toplum düzeni içinde maddi, mesleki ve sosyal şikayetlerin sahibi-dirler. Gelişmiş endüstriyel ülkelerin, içimizdeki işbirlikçileri birliğinde bir sömürü alanı haline getirdikleri ülke-mizde, bu sömürü ortamını sürekli kı-labilmek için eğitim ve kültüründe de el atıldığı bilinmektedir. Yeni sö-mürgeciler, sömürü uygulamalarını, bi-ze yapılış pahalı mal vermek, bizden ucuz ham madde almak biçiminde yü-rütüyorlar. Bu yüzden devletimiz ala-bildiğine borçlu hale getirilmekte, bu borçluluktan, Mustafa Kemal'in «tam bağımsızlık» tanıtına ters düşen yeni bağımlılık biçimleri doğmaktadır. Po-litik ve kültürel anlaşmazlıklar bu du-rum pekiştirilmektedir. Radyodan, pa-raşız dağıtılan uyuşturucu kitaplara kadar binbir propaganda ile yamıtılan kitleleri, özellikle üretici güçleri uyan-dırma amacıyla olan ogretmenlerin çabaları bundan dolayı engellenmekte, ogretmenin ve eğitimin niteliği bun-dan dolayı bozulmakta, maddi, mesleki ve sosyal baskılar bundan dolayı yo-gunlaştırılmaktadır. Dört günlük Ge-nel Ogretmen Boykotu, bütün bu ko-sullara ve baskılara karşı kararlaştır-ılmış ve uygulanmıştır.

2. Toplum ve ülke olarak içinde bulunduğumuz olumsuz koşulları Türk halkının devrimci savaşından ayrı dü-şerek yenebileceğimizi ve çözümü ml-lı-yarlık harcamalarla birlikte toplumcu bir politika izlenilmesini gerektiren ogretmen sorunlarını sadece ogretmen boykotu ve benzeri direnmelerle orta-dan kaldırmabileceğimizi sanmıyorum. Bu düşünceyle, Genel Ogretmen Boy-kotunu, hatta ogretmenlerimizin dev-rimci çabalarının tamamını, Türk hal-kının yürütmekte olduğu devrimci sa-vagun mütevazî bir halkası olarak an-lamakta ve değerlendirmekteyim.

3. Türkiye'deki devrimci eylem, öğrencilerin, köylülerin ve ogretmen-lerin katılımı ve ezik memurların da yönelmesiyle, biçimini henüz bulmağa çalışan bir eylemdir. Genel Ogretmen Boykotu, gerek dört eylem gününde, gerekse öncesinde ve sonrasında ya-rattığı yagun tartismlarla, her şey-den önce önemli bir eğitim uygulama-sı olmuştur. Türkiye ölçüsünde uygu-lanan bu eylem, ogretmenlerin daha çok birleşmesine, memurların da ge-nel boykot kararı almasına etki yap-mıştır (Ben, karar almanın da bir aş-

ma olduğuna inanıyorum). Öğrenci, işçi ve politika kesiminde dağılmık ola-rak yürütülen devrimci savaş daha tutarlı ölçülerle birleştirme ve topar-lama etkileri de olmuştur sanırım. Bunun objektif bir inceleme konusu yapılmasını ve yetkili kimseler tara-fından ele alınmasını dilerim. Doğru olarak çıkarılacak sonuçlar hepimiz i-çin yararlı olacaktır.

4. Genel Ogretmen Boykotunun e-gemen cevrelerle ve politik iktidara yaptığı etkileri ne büyütmek gerekir, ne de küçültmek. Adamlar, birleşen ogretmen gücünün, özellikle eğitsel et-kilerinden dolayı hiç de hafife alına-mıyacağını kavramışlar ve ogretmen etkinliğini kırma çabalarını cogalt-mışlardır. Tek yanlı ve çelişik kanun anlayışlarını, yanlış anayasa yorumla-rını bir daha ortaya koymuşlar ve tu-tumlarının halk kitlelerince daha doğ-ru olarak anlaşılmasına yardım edecek demec ve uygulamalarda bulunmuşlar-dır. Bunlar, ogretmen boykotuna, yu-varlak olarak «kanunsuzluk, anayasa-ya aykırılık» gibi nitelikler giydirmeye çalışırken, savcılar ve yargıçlar og-retmenleri aklamışlar, Danıştay da yürütmeyi durdurma kararları vermiş-tir.

5. Ogretmen boykotu sırasında gö-rülen teori ve pratik eksikliklerini in-celemek faydalı bir girişim olur. Ben bunu kısa bir açıklamaya sığdıracak durumda değilim. Beş yüzden fazla TOS Şubesine yolladığımız anketin so-nuçları üzerinde çalışmaktayız. Bulgu-larımızı kitap biçiminde yayınlayaca-ğız Şube yöneticilerimiz de bizim gibi

boykotu her bakımdan eleştirmekte ve değerlendirmektedirler. En çok üzerin-de durulan noktalar şunlardır: Eyle-min aceleyle getirildiği, uygulama biç-iminin net olarak açıklanmadığı, halkla yeteri kadar ilgi kurulamadığı... Baş-hca sorumlulardan biri olarak bu ele-ştirmelerin doğru yanları olduğunu ka-bul ederim. Elimizdeki olanaklarla, sa-hip olduğumuz sendikal bilgi ve de-neylerle ancak bu kadarını yapabil-dik. Daha iyisi bundan sonra yapıla-bilir.

6. Ogretmenlerimiz, beş yıldır yü-rüttükleri sendikal tartisma ve çalış-malarla müttetiklerini doğru olarak bulabildiklerini göstermişlerdir. Beş yıllık sendikal eylemleri sırasında işçi-den, köylüden ve öğrencilerden, ezik memurlardan ellerini çekmemişlerdir. Özellikle 7 Temmuz 1969'da Kay-seride toplanan TOS'un İkinci Genel Kurul Toplantısında bu ittifak içinde en önemli ögenin «köylüler» olduğu noktasında birleşilmişlerdir.

Bugün ogretmeni devrimci kavg-a-nın içine sokmak diye bir konu yok-tur. Böyle bir anlatım biçimini benim-semem. Ogretmen bu kavganın dışın-da değildir. İc-tutma ve katilimını artırma çabalarından söz edilebilir. Bunu, önümüzdeki Temmuzda düşün-düğümüz İLKSEN-TOS birleşmesin-den sonra, aynı zamanda bir «dikey örgütlenmeye» gitmekle geliştirebile-

ceğimizi umuyorum. Dikey örgütlen-meden anladığım, ogretmeni kendi içi-n-de ve çevresindeki müttetikleriyle da-ha birleşik hale getirmek ve devrimci eğitim uygulamalarını bu ittifaka da-yandırmaktır. Böylece ogretmen eylem-leri daha etkili olacaktır.

Kenan KELEŞ
(İlk-Sen Genel Başkanı)

Ogretmen boykotunun nedenlerini öncelikle Türkiye toplumunun sosyal ve ekonomik yapısında, ogretmenlerin sınıfsal pozisyonunda aramak gerekir. Genel olarak ilkökul ogretmenleri me-murlar tabakasının «Beyaz Yakalı iş-çiler» diye adlandırılan alt kesimine mensuplardır. Az gelişmiş kapitalist Türkiye toplumunda bu kesim işçi sa-nıfına gittikçe yaklaşılmaktadır. Sosyal durumları, gelir miktarları, devletten aldıkları ücretin biçimi bakımından ö-zellikle son yıllarda, ogretmenler bu anlamda hızlı bir yoksullaşma sürecine girmişlerdir. İşte ogretmenin bütün ey-lemlerini bu açıdan değerlendirmek ve temel nedenini ogretmenin Türkiye toplumu içinde aldığı sosyal pozisyon-da aramak gerekir.

Ogretmen sadece ekonomik ve so-syal baskıların değil, bu ana nedenlere bağli egemen sınıfların politik baskı-larının da hedefi olmaktadır. Sürgün-ler, işten el çekilmeler, fiili zorbalık-lar yani kısaca «ogretmen kıyımı» hem ogretmen eylemlerinin bir sonu-cu, hem de aynı eylemlerin bir nede-nidir.

Eğitim düzeni şıphesiz ogretmeni doğrudan etkileyen bir unsurdur. Eği-timin köhnemişliği, kalitesizliği, üre-tici olmayış ve egemen sınıfların ça-kırını temsil edici ogretmeni bir yer-lere itmektedir. Böylece düzenin ger-çekçi bir tahliine ogretmen içinde bu-lunduğu iş şartlarından giderek ulaş-maktadır. Fırsat eşitliğinin burjuva demokrasisinde ne anlama geldiğini, nasıl işlediğini, verilen eğitimin bilim-sel anlamda gerici niteliğinin kimlere yaradığını, yabancı etkilerin hangi top-lumsal sınıfların içine geldiğini ilköba-ce görmesi gereken biri varsa, o da zaten ezilen halk yığınlarının bir par-çası olan ogretmandır.

Ogretmen boykotunun nedenleri-den biri de bugüne kadar gelmiş geç-miş politik iktidarlara gerçekleşt-i-rilmeyen özlük hedeflerdir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta şu: Ger-çekleştirilmesi istenen özlük isteklerin-

TOS Genel Başkanı
Fakir Baykurt (yanda),
İlk-Sen Genel Başkanı
Kenan Keleş

devrimci ittifakları içindedir. Ancak bu gerçeği iyice belletmek ve devrimci kavganın içine sokmak gerekir. Bu da kanımızca en doğru yoluyla militan kadrolar yetiştirilip gelip dayanmaktadır. «Devrim için Eğitim» ilkesi doğrultusunda öğretmen sendikaları tezelden nasıl bir eğitim uygulamasına girişmelidir?

İbrahim OSMANOĞLU

ör

şöyle genel bir tahlille oturtulmasıdır. Aksi halde öğretmen mücadelesini devrimci mücadeleden bir parçası olarak görmek mümkün olmaz. Sömürdü düzeninin temellerini kavrayamayan ve bu düzen değişmeden de öğretmenin başı ufak ayarlamalarla iyi hayat geçilebilir. Kavuşacağını savunan düşünceler sakattır ve öğretmenin sendikal mücadelesini egemen sınıfların politik rayına sokmak amacını taşır.

Kısaca öğretmen boykotunun nedenlerini böylece özetledikten sonra boykotun tarihi gelişimini şöyle belirtmek mümkündür: Şüphesiz genel öğretmen boykotu belli bir birliğin sonucudur. Geçmiş ile tarihi bağları vardır. Bunun tersini düşünmek, boykot eylemini tarihi köklerinden, öğretmen mücadelesinin geçmişinden soyutlayarak değerlendirmek hem mümkün değildir, hem de önümüzdeki mücadelenin yolunu aydınlatmak ilkelere saptırılmasına engel olur. Öğretmenin bu düzene karşı başkaldırması zaman zaman bireysel olmuştur, öyküsü beyaz kâğıtlara aktarılmış ve bugüne kadar çeşitli aşamalardan geçerek bugünkü düzeye ulaşmıştır. Vaktiyle nokta yeterli bulmuyoruz. Bu vaktiyle atılması gereken adımlarımız vardır. Kısaca bir halkası da boykot olarak ortaya çıkan öğretmen mücadelesinin geçmişine sıkı sıkıya bağlı ve mutlaka biriyi döndürür.

2 — Öğretmen boykotu nitelik bakımından demokratik karakterli ve devrimci hareketin bir parçası olmak bakımından da ilerici bir eylemdir. Boykot sırasında yayınlanan bildiriler, atılan sloganlar, formüle edilmiş istekler göstermiştir ki, emekçi sınıf ve tabaka-

kalar içinde yeralan öğretmenlerin sosyal kurtuluşu ancak ve ancak işçi sınıfının politik mücadelesinin zaferine bağlıdır. Öğretmenleri, onun sınıf dostlarından ayırarak, tek başına yapacağı mücadelelerin yeterli olacağını sanmak en azından yanlışdır. Kaldı ki, açıkça da egemen sınıfların işine gelir.

Son yıllarda gittikçe yoğunlaşan işçi hareketleri ile (grev, işgal, yürüyüş) öğretmen boykotu arasında elbette bu nedenlerden dolayı paralellik olacaktır. Nitekim halk sınıflarının düzenden rahatsızlığı bu paralelde bütünleşip, Türkiye toplumunun iç çelişkileri keskinleşmekte ve çalışan halkı derinden derine sardığını belgelemektedir. Bu olgu emekçi sınıf ve tabakalar arasında kurulması zorunlu olan ANTI-KAPİTALİST, ANTI-EMPERYALİST ittifakın sosyal temellerinin var olduğunu kesin delildir.

3 — Türkiye eğitim tarihinde ilk defa olarak görülen genel öğretmen boykotu, hem öğretmenlerin gelecekteki eylemlerine güçlü bir örnek teşkil etmiştir, hem de özellikle diğer memurlara cesaret kaynağı olmuş, onların yolunu aydınlatmıştır. TÜRK PERSEN çatısı altındaki «Beyaz yakalı işçilerin 17 Ocak 1970'de yaptıkları miting bildirisi» da boykotumuzun başarısına bağlıdır. Boykotumuz işçi, öğrenci kuruluşları ve halkla da kopmaz kardeşlik bağları kurmuştur. İşçi sendikalarının, köylülerin ve öğrenci kuruluşlarının telgrafları, demecileri ve fiili destekleri bunu kesin olarak kanıtlamaktadır.

İşte halk sınıflarına örnek teşkil etmesi ve ANTI-KAPİTALİST, ANTI-EMPERYALİST halk cephesinin ku-

ruşmasının sosyal şartlarını oluşturmaması açısından boykotumuzun devrimci birliğine önemli katkıları olmuştur.

4 — Devrimci eylemle bu derece yakın bağlantısı olan ve yukarıda sözü ettiğimiz temel katkıları yapan bir eylemi egemen sınıflar hoş karşılamaz. Gerçekten de öyle oldu. Egemen sınıfların iktidarı, boykotumuzu gerek nitelik ve gerekse nicelik olarak güdük göstermeye çalıştı, daha başlamanı boğmak istedi ve halkın gözünde «ANARŞİ» diye damgalamaya büyük çaba harcadı. TRT'ye konulan sansür ve iktidar sözcüklerinin beyanları bunu açıkça belgeliyor.

Öğretmen boykotu, emekçi sınıf ve tabakalar arasında kurulması gereken ve işçi sınıfının örgütsel, ideolojik ve fiili öncülüğünün damgasını taşıyacak olan ittifakın sosyolojik temellerini hazırlamak bakımından olduğu kadar, egemen sınıfları gerici koalisyonlara itmesi bakımından da etkili olmuştur. Bu şüphesiz kimin ne olduğunu göstermesi ve kalın çizgilerle politik mücadelenin hattını koymasından olum. ludur. Bu nokta bizlere dostumuzu düşmanımıza gösterdiği ölçüde yararlı olacaktır. Gerek iktidar partisi, gerekse irili ufaklı diğer tutucu partilerin sözcükleri açık yada kapalı biçimlerde, devrimci eylemimizi kırmada birliklerini böylece ortaya koymuşlardır.

İşçi sınıfının mutlak önderliğindeki emekçi sınıf ve tabakaların iktidara a- gırhıymı koyması şarttır. İşte bütün devrimci eylemleri olduğu gibi, öğretmen boykotunu da bu gözle değerlendir- mek ve onu, ne olduğundan daha önem- li, ne de «Hiçbir şey» olarak görmemek

gerekir. Öğretmen boykotlarının tek başına bütün bozuklukları gidereceğini, siyasi iktidarı yola getireceğini sanmak idealistçe bir tutumdur, son tahlilde devrimci mücadeleyi baltalar.

5 — Objektif olarak boykotumuz bozuk düzene karşı ilk kez tutarlı bir direniş olmuştur. Ancak hemen belirtmeliyiz ki, eylem, sübjektif şartlarına henüz kavuşmuş değildir. Sağlanması zorunlu olan amaç, çağımızın ve Türkiye'nin en devrimci sınıfı olan işçi sınıfı ile keskin ittifaka girip onun devrimci iktidarını sağlamaktır. Eylemimizi bu açıdan değerlendirince gerek teorik ve gerekse pratik olarak a- gılacak engelleri aşmamış olduğumuzu görürüz.

Devrimci teori olmadan devrimci eylem olamaz. Devrimci teorinin ışığında Türkiye'nin sosyal pratiği, bugünkü hayat pahalılığında 500 lira olarak yaşamaya mahkum ettiği ilkokul öğretmenlerini emekçi sınıfların devrimci müdahalesiyle kader birliğine itmektir. Emperyalizm ile entegre olmuş burjuvazi ve büyük bürokrasi karşısında tüm emeği ile yaşayanların kurtuluş mücadelesi işçi sınıfının devrimci iktidarı ile sağlanabilir. Bundan böyle yapılacak öğretmen hareketlerinin böyle bir teorik ve pratik öz kazanması zorunludur.

6 — Yapılacak iş, kökeni işçi ve köylülerden gelen, emeği ucuza kapatılıp bozuk düzende köleleştirilmek istenen öğretmenlerimizi devrimci teori ile donatmak, giderek onları emekçi sınıf ve tabakaların ittifakı içinde uygun adıma sokmaktır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için şu pratik adımlar atılabilir.

a) Şube başkanları tatil aylarında sendikal seminerlerden mutlaka geçirilip militan olma durumları sağlanmalıdır.

b) Eğitimden geçmiş şube yöneticileri şubelerini birer devrim ve halk dershanesi halinde eyleme sokmalıdır.

c) Gerek genel merkezler, gerekse şubeler Türkiye toplumunun toplumsal yapısına ait somut tahliller sunan devrimci yayınlarda bulunmalıdır.

Yukarıda sayılan eğitimleri bağarmış öğretmenleri bozuk düzene karşı tutarlı eylemlere sokmak ancak mümkün olur.

İsmet Paşa ve Köy Enstitüleri

İsmet Paşa, «CHP zamanında köy enstitülerine dokunulmadı. Enstitüler, 1950'den sonra kapatıldı.» diyor.

Burada «Dokunma» ile «Kapatılma» işini karıştır- mamak gerekir. Birincisi yanlış, ikincisi biçim olarak doğrudur. CHP 1946'da Köy enstitülerine dokunmaya başladı, 1950'ye gelinceye dek komaya soktu. 1950'de iş başına gelen DP, hükümeti de 10 parmağı 10 kara köy enstitülerinin boğazını yakaladı, boğdu, derin işlemini tamamladı.

Sabahattin Eyüboğlu bir yazısında «Köy Enstitülerini ortanın solu açtı, ortanın sağı kapattı» diyor. Demek ki, «ortanın solu» denen nesne, 1939'lardan bu yana varmış. Ünlü bir komutan olan İsmet Paşa 31 yıldan beri başında bulunduğu birliğe «Sağ, sol! sağ sol!» komutu vererek uygun adım yürütmektedir. Birlik bu süre içinde biraz «zayıf» vermesine karşın bugün de aynı tempo ile yürümektedir.

1946'da Sayın İsmet Paşa Yine «sağ!» komutu ver- mişti. Yücel'in yerine Eğitim Bakanı olan Sırrı'nın ilk «Millî» işi, İsmail Hakkı Tonguç'u köy enstitülerinin başından uzaklaştırmak oldu. Köy Enstitülerindeki ile-

rici müdürleri tasfiye ederek devrimci öğretmen kıyımı- nı başlattı. Enstitü kitaplıklarındaki dünya edebiyatının ünlü klasiklerini «Millî» değildir diyerek toplattı ve yak- tırdı. Giderek Yüksek Köy Enstitüsünü kapattı.

1947'de Alman Pasajını çökmüştü. Umutlar boşa çı- kınca yeni bir «dost» bulmak gerekiyordu. Amerikan Emperyalizminin kucağına işte bu sıra düştü. 12 Mart 1947 yılında ABD, ile ilk ikili anlaşma imzalandı. Millî Eğitim Bakanı Tahsin Banguoğlu zamanında Köy Enstitülerinin sistemi, öğretim programları değiştirildi. Dersler, giderek kara tahta ezberciliğine, «Takrir» geve- zeliğine dönüştürüldü. Köy enstitüsü çıkışı öğretmenler, bürokrat yönetici, ağa, egraf, üçlünün baskısı altında ezdirilmek istendi. Gerici saldırılar düzenlendi. Öğret- menler bileklerinde kelepçe, karakollarda sigaya çekildi. Hasan Ali Yücel Ulus Gazetesinden atıldı. Çeşitli iğrenç saldırılar, karalamalar karşısında Tonguç'la birlikte yal- nız kaldı. İsmet Paşa Cumhurbaşkanı idi. Bu sevdiği ve övdüğü kişileri yalnız bıraktı. Bu yıkım ve kıyım döne- minde Enstitülerini savunmadı.

Mesele bundan ibarettir.

Dursun AKÇAM

24 Şubat 1970 □ Sayfa 9

Kapital yüzyıl önce ortaya çıktı (1867'de). Bugün her zamankinden daha fazla uygulanabilmekte, tazeliğini ve geçerliliğini korumaktadır. Burjuva ideologları, gerek iktisatçı, gerek tarihçi ve gerekse filozof olsun, geçen yüzyılın büyük bir kısmını Kapital'i çürütmeye uğraşarak harcadılar. İş gücünün değeri, artık-değer ve değer kanunları hakkındaki teorilerin, e. konomi - politikte hiçbir ilişkisi olmayan «metafizik» tezler olduğunu öne sürdüler. Böyle, eskiden defalarca söylenmiş şeyleri tekrarlarak yeni bir şey söylediğini sanan ideologların sözcüğü de M. Raymond Aron'dur. (1)

Kapital'i okuyan işçiler, onu, ne kadar tahsili ve tanınmış olursa olsun, tüm burjuva uzmanlardan çok daha kolayca anlayabilirler. Neden? Çünkü Kapital, onların kurbanı oldukları kapitalist sömürü ile ilgilidir; Kapital, işçilerin tüm hayatları boyunca katlandıkları sömürü mekanizmasını ve burjuvanın bu sömürüyü gerçekleştirmek için kullandığı çeşitli biçimleri çalışma saatlerindeki, üretkenlikteki, çalışma temposundaki, ücret kısıtlamasındaki, işsizlikteki artışlar... — teker teker ele alınarak ana hatlarını çizer. Bu nedenle Kapital, işçi sınıfının kutsal kitabıdır.

Proleterlerin dışında Kapital'i ciddi olarak ele alan başka okuyucular da vardır, üniversite ve yüksek okul öğrencileri bir yana, hizmetliler, müstahdemler ve genel olarak «aydın işçiler» dediğimiz belirli gruplar (öğretmenler, araştırmacılar, doktorlar, mimarlar, vb.), bütün bu öğrenmeye hevesli insanlar, sınıf çatışmasındaki yerlerini bulabilmek için kapitalist toplumun mekanizmasını anlamak isterler. Hem devrimci ve bilimsel bir eser olan, hem de kapitalist dünyayı açıklayan Kapital'i okurlar. Marx'ın çalışmalarını sürdüren ve kapitalizmin en üst ve en son aşamaya - emperyalist aşama - vardığını anlatan Lenin'i okurlar.

İki Güçlük

Bu arada, herkes için de Kapital'i okuyup anlamanın kolay olmadığını da belirtmek gerekir. Kapital'i okumamanın iki güçlüğü olduğunu göz önüne almalıyız: 1) Politik güçlük, ki bu ana güçlüktür ve 2) İkinci bir güçlük olan teorik güçlük. Belirttiğimiz gibi, birinci güçlük politiktir. Kapital'i anlamak için ya kapitalist sömürüyü bilfiil tanımak (işçiler gibi) ya da (işçi olsun, aydın olsun, bütün militanlar gibi) «işçilerin dünya görüşüne» ulaşmak için gereken çabayı göstermiş olmak gerekir. İşçi veya devrimci militan olmayanlar bilmedikleri ki ne kadar okumak olurlarsa olsunlar (iktisatçı, tarihçi, filozof gibi), böyle bir anlayış ancak burjuva ön yargılarıyla dolu olan görüş açılarında bir devrim yapmak pahasına ulaşabilirler.

İkinci güçlük teoriktir. Birincisinden daha az önemli de olsa, bunu da bir gerçek olarak göz önüne almak gerekir. Kapital salt teori kitabı olduğundan, teorik eserlere alışkın olanlar, özellikle teorik bilim sahasında, daha az olarak da «pozitif bilimlerde» bilimsel olarak %80 bilimin yanlış taklidi ve burjuva ideolojisinin ürünüdür, her güçlüğü yenebilirler. Öbürleri, örneğin salt teoriye alışkın olmayan işçiler, teoride ilerlemek için büyük çaba harcamalı, tutarlı ve sürekli bir biçimde ça-

KARL MARX VE ENGELS'İN BİR HEYKELİ
— Bilimsel sosyalizmin kurucuları —

İşçi sınıfının kutsal kitabı “Kapital,,i nasıl okumalı?

Louis Althusser*

laşmaktadırlar. Biz onlara yardım edeceğiz ve kısa zamanda bu güçlüğü yenebildiklerini göreceğiz.

Şimdilik bütün bilgileri gereken:

1) Kapital, bir salt teori kitabıdır. «Kapitalist üretim biçimi, üretimin koşulları ve bu biçime uygun değişimle ilgilidir». (Marx). Bunun için de Kapital'in ilgilendiği şeyler «soyutlar» (elle tutulmayan şey), «tarihi» ve «iktisatçıların» sandığı gibi somut tarih veya günlük teorilere dayanan ekonomiyile ilgili bir kitap değildir.

2) Bütün teori, kavramlarının soyutlanması ve güçlü bir şekilde sistematize edilmesi ile karakterize edilir. Bu nedenle soyutlamaya ve güçlü bir şekilde sistematizmaya alışmak gerekir. Nasıl gereçler, makineler ve onların hassas sistemleri maddi ürünlerin (motorlu araç, transistör, uçak vb.) üretimi için birer araçsa, soyut kavramlar ve güçlü sistemler de boş hayaller olmayıp, bilimsel bilgi üretimi için araçlardır.

Eğer bu akılda tutulacak olursa I. Cildin okunmasıyla ilgili aşağıdaki temel pratik düğünce yardımcı olabilir:

Maalesef (veya belki de iyi bir raslantı olarak) I. Cildin okunmasıyla ilgili en büyük güçlükler gerek teorik, gerekse başka. I. Cildin başlangıcında daha doğrusu, «meta ve para» ile ilgili olan I. Kısımın Birinci Bölümünde bulunur. Benim tavsiyem, I. Cildin «Paranın Sermayeye Dönüşümü» adlı II. kısımdan başlamasıdır. Bence, I. Cildin II. Kısımından öteye tekrar tekrar okumadıkça I. Kısım anlamaya başlamak (hem de yalnızca anlamaya başlamak) imkansızdır.

Bu tavsiyeden de öte birşey, mutlaka uyulması gereken bir tavsiye bence. Herkes, kendi deneyiyle de bunun doğruluğunu tamlayabilir.

Eğer I. Cildi başından, yani I. Kısımdan itibaren okumaya baş-

larsanız, çıkmaza saplanıp, işi yarım bırakabilirsiniz. Yada anladığınızı sanırsınız ki, bu daha da kötü bir şeydir. Çünkü sonunda anlamaya çalıştığınızdan çok daha başka birşey anlamış olabilirsiniz.

II. Kısımdan (Paranın Sermayeye Dönüşümü) ötesi çok a. çiktir. Artık okuyucu I. Cildin özüne, temeline varabilir.

Bu, işçilerin büyük bir kolaylıkla kavrayacakları, kuvvetini hergün hissettikleri sınıfsal sömürüyü ortaya koyan teori, yani artık - değer kanunudur.

Çok ağır fakat aynı zamanda da çok açık olan III. ve IV. Kısımlar bugünkü sınıf mücadelesine doğrudan doğruya uygulanabilir bir niteliktedir. Bunlar, Marx'ın mutlak ve nisbi artık - değer dediği, kapitalistlerin maksimum sömürüyü gerçekleştirebildikleri iki temel artık - değer türü ile ilgilidir.

Mutlak artık - değer (III. Kısım) iş - gününün uzunluğu ile ilgilidir. Marx, kapitalist sınıfın iş - gününü mümkün olduğu kadar uzatmak için amansız bir şekilde uğraştığını ve işçi sınıfının yarı yüzyıla yakın bir zamandır yaptığı mücadeleden amaçlarından birinin de iş - gününde kısıntı sağlamak olduğunu söyler.

Bu şiddetli mücadelenin tarihi safhaları herkesce bilinir. İşçiler, önce 12 saat sonra 10 saat ve sonra Halk Cephesi zamanında (1936) da haftada 40 iş - saatine razı olmuşlardı. Fakat maalesef yine herkesce bilinir ki, kanuni iş - gününün, işçi sınıfının geniş çapta mücadelesi sonucu kazanılmış (ör. 1936) kanunlara göre kısıtlaması gerektiği zamanlarda bile kapitalist sınıf gerçek iş - gününü (gerçekten çalışılan saatleri) uzatmak için tüm gücünü ve - kanuni olan ya da olmayan - tüm araçları kullanır.

Gerçek hayatta iş - saati 45 - 54 saat arasında değişir. İşçiler «fazla mesai» dolandırıcı-

lıgın bulmuşlardır. Ayrıca, normal iş saatleri dışında «gizli çalışma» (black work) da uygulanır.

Burada «fazla mesai» üzerinde biraz duralım. Anlamaya göre «fazla mesai» için normal üretin %25, %50 hatta %100 üstünde bir ücret ödenir. Bu da bu tür çalışmanın işverene çok pahalıya mal olduğu kanısını uyandırır. Oysa bu tür çalışma işveren için çok elverişlidir. İşveren pahalı makineleri 24 saat 24'ünde de çalıştırarak bu makineleri modern teknolojinin durmadan ürettiği - yeni, daha verimli makineler tarafından kullanılamaz hale getirilmeden amortize edebilir. Fazla mesai, işçilere işverenin hediyesi değildir. Bu kazançlar işçilere tabii ki bir ek para sağlar, fakat bu arada sağlığını mahveder. Aldatıcı görünüme rağmen, fazla mesai, işçiyi fazladan sömürme-den başka bir şey değildir.

Şimdi IV. Bölüm'e geçelim (Nisbi artık - değer üretimi). Bu çok önemli bir meseledir.

Bugünkü birinci sömürü şekli, daha az göze çarpan nisbi artık - değerdir. Bu sömürü şekli, makinanın endüstride ve (tarımda) daha fazla kullanılmasıyla başlamasına ve dolayısıyla verimliliğin daha fazla artmasına bağlıdır. Verimlilikteki bu artış (ki 10-15 yıldır dikkati çekecek bir hal aldı), salt aynı işi eskisinden yarıya, üçte biri, hatta dörtte biri zamanda yapmayı olanaklı kılan ileri makinelerin kullanılması sonucu değildir, aynı zamanda çalışmanın yoğunlaşmasıyla.

Bütün bunlar IV. kısımda tartışılmaktadır. Bu Kısımda Marx, verimlilikteki artışla ilgili sömürü mekanizmalarını somut şekilleriyle özetler. Ve gösterir ki, üretkenlikteki artışın kesin sonucu sömürüyü arttırmak olduğundan, üretkenlikteki artış hiçbir zaman işçi sınıfına kendiliğinden bir yarar sağlamaz.

Bilimsel sosyalizmin bir numaralı temel eseri hiç şüphesiz Karl Marx'ın «KAPİTAL» adlı eseridir. Son yıllarda bölüm bölüm türkçeye de çevrilen bu dev yapıt, gerek hacminin büyüklüğü, gerekse nasıl okunacağını bilinmemesi nedeniyle, çoğunlukla kütüphanelerin bir köşesinde durmakta, fakat bir türlü okunmamaktadır. Ünlü marksist düşünür Althusser, işçi sınıfının kutsal kitabı olan KAPİTAL'in nasıl okunması gerektiğini bu yazısında açıklamaktadır:

İşçilerin yapmaları gereken, çalışma saatleri için yaptıkları işlemin aynısıdır; üretkenlikle ilgili sömürünün kendine özgü biçimleriyle mücadele etmek, bu biçimlerin (yoğunlaşmış iş temposu, işten atılmalar yani üretkenliğin artmasıyla işçinin gereksizleşmesi) etkilerinin kısıtlanması için çarpışmak. Marx, işçi sınıfı ve müttefikleri iktidarı ellerine geçirmedikçe, işçilerin üretkenlikteki artıştan sürekli olarak yararlanmayı ümid etmelerinin olanaksız olduğunu götürülmeyecek bir şekilde örneklerle anlatır. Ve o zamana dek işçilerin yapabileceği tek şey, bunun etkisini kısıtlamak yani sınıf çatışmasının amaçlarından birini oluşturan sömürü olayına karşı koymak için mücadele etmektir.

Eğer gerekirse, okuyucu şimdilik, çok teknik görünen V. Bölüm'ü (mutlak ve nisbi artık - değer üretimi) atlayıp, doğrudan doğruya ücretlerle ilgili olan VI. Bölüm'e geçebilir.

Üretkenlik ve Sınıf Mücadelesi

İşçiler yine yabancılaşmayacekler, çünkü burada bir burjuva gizemliliği olan işçinin «emeğinin karşılığı yaratıldığı» değer oranında ödenmektedir» iddiasını tanımayan Marx, aslında işçileri uyutmak ve onların sınıf mücadelesini yürütecek i. nancı kırmak için birer tuzak olan çeşitli ücret hadlerini incelemektedir.

Bu Kısımda işçiler, ücretler meselesinin yada burjuva ideologlarının koyduğu gibi «yaşam standardı» meselesinin, son tahlilde, (işçilerin doğal olarak kârlı çıkacağı «üretkenliği» artırma meselesi olmayıp) bir sınıf mücadelesi meselesi olduğunu göreceklerdir.

II - VI. Kısımları bitirdikten sonra işçiler, ekonomik mücadelelerinin kapitalist sistemin

İşçi sınıfına kurtuluş yolunu gösteren Marx

kaçınılmaz eğilimi olan İki ana sömürü biçimine karşı, ancak bir sınıf mücadelesi şeklinde olacağını anlayacaklardır.

Bunlar:

- 1) İş - gününün uzatılması,
- 2) Ücretleri azaltmaktır.

İşçi sınıfının ekonomik mücadelesinin iki temel amacı, kapitalist sınıfın mücadelesinin tamamen karşısındadır, çünkü işçiler:

- 1) İş - gününün uzatılmasına,
- 2) Ücretteki azalmalara,

karşı çıkmaktadırlar. Her ne kadar ben, işçi sınıfının ekonomik mücadelesinin ö. zünün, iş - saatlerinin uzatılmasına ve ücret azaltılmasına karşı mücadele olduğunu tekrar tekrar belirtsem de şu üç temel ilkeyi de göz önüne almakta fayda vardır.

1) Reformistler tarafından yayılan bir aldatmaca, insanların, kapitalizmde üretkenliğin artmasıyla ücretlerin de kolayca artacağını sanmalarını amaçlamaktadır. Bu kapitalizmin kaçınılmaz ücret indirimi eğilimini gizlemektedir. Komünistler bu eğilimi iş arkadaşlarına açıklamalıdır. Kapitalist sisteminde bütün ücret mücadeleleri bu eğilime karşı yönelmiştir. Muhakkak ki, ücret azaltılmasına karşı verilen her bir mücadele aynı zamanda mevcut ücretlerin artırılması için de verilmektedir.

2) Reformistler bu olguyu saklama çabasındadırlar, çünkü mevcut sınıf mücadelesine ihanet etmek istemektedirler. İş - saatlerinin uzatılmasına ve ücretlerin artırılmasına karşı yürütülen mücadele, üretkenliği artırma meselesi değil, sınıf mücadelesi meselesidir, bu durumda ekonomik alandaki bir sınıf mücadelesidir.

3) Ekonomik mücadele sınırlıdır, çünkü kapitalizmde kaçınılmaz olan ekonomik sömürü, y. arturma eğilimine karşı savunucu (defensive) mücadeledir. İşçi sınıfının ekonomik savunucu mücadelesinin (iş temposunun hızlanmasına ve yoğunlaşmasına karşı, ücret azaltmalarına karşı, isten çıkarmalara karşı, primlerin keyfi atılmala-

rina karşı) hücumkar (ofensif) bir mücadeleye dönüşebildiği tek mücadele alanı politik alandaki sınıf mücadelesidir. İşçi sınıfının bu politik mücadelesinin tek bir nihai amacı vardır: sosyalist devrim. Bu politik mücadele ekonomik mücadeleyi de içerir ve işte komünistler tarafından üstlenilen politik mücadele budur, yani sosyalist devrim için mücadeledir.

Kapital'de sınıf mücadelesinin ekonomik ve politik yönleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmasına rağmen, bütün bunlar son derece açık bir şekilde verilmektedir. Bu iş, başta Lenin olmak üzere, Marx'ın ilimlerini tarafından (Ne Yapmalı adlı eserinde) ve bütün devrimci liderler tarafından açıklığa kavuşturulmaktadır (Maurice Thorez bunun üzerinde çok durmaktadır). Politik mücadelenin, basit ekonomik mücadeleye üstün kılınmadığı hiçbir devrimci bakış açısı olamaz. Çünkü politik olmayan ekonomik mücadele ekonomizme, yani sınıflararası işbirliğine; öte yandan yalnız politik mücadeleye ağırlık verip ekonomik mücadeleyi ihmal etmek, onu küçük görmek ise v. luntarizme, yani maceracılığa yol açar.

Sınıf mücadelesi belli bir toplumun özel durumlarını göz önüne alarak ulus çapında yürütülmeli, fakat aynı zamanda uluslararası işçi sınıfı mücadelesinin de bir parçası olmalıdır.

Kartopları ve Katliam

Okuyucu, ücretler üzerine olan VI. Kısımdan sonra çok anlamlı bir şekilde yazılmış olan VII. Kısım (Sermayenin Birikimi) okumalıdır. Burada Marx, Kapitalizmin eğiliminin, işçiden koparılan artık değeri sürekli olarak sermayeye dönüşürmek olduğunu gösterir ve bunun nedeninin ise sermayenin bir kartopu gibi işçiden daha fazla artık - emek (artık-değer) koparabilmek için kendini devamlı büyümesine bağlar. Bu tez, 1846 - 1866 yıllarındaki Britanya örneğiyle somut bir

ÜRETİM: (Os: İstihsal). Doğada saklı bulunan, ihtiyaç maddesi yapabilmeye niteliği var olan nesnelerin, ihtiyaç maddesi haline dönüştürülmesi için gerekli olan İNSAN ÇABASI'na üretim denir.

Doğada kendiliğinden varolan ürünler, ekonomik anlamdaki üretim sözcüğünün dışında kahr. Örneğin, dağda kendiliğinden yetişen bir meyve için üretim, yani bilinçli insan çabası söz konusu değildir. Bu meyvenin bölüşümü ve tüketimi söz konusu olabilir.

Fakat kendiliğinden varolduğu için üretim söz konusu değildir.

İnsanları hayvanlardan ayıran özellik, insanın amaçlı ve bilinçli üretim çabasıdır. İnsanın düşünün veya konuşan hayvan diye tanımlanması yanlıştır. İnsan, bilinçli üretim yapan hayvandır. Daha doğrusu hayvan değil, bilinçli bir çabayla üretim yapan canlıdır.

İHTİYAÇ MADDELERİ: Maddi nesneler insan ihtiyacını gideren araçlar olarak düşünüldüğümüzde, bunlara ihtiyaç maddeleri diyoruz.

ÜRÜN: İnsan ihtiyacını giderek maddi nesneleri, üretim denen insan çabasının sonucu olarak düşünüldüğümüzde bunlara ürün diyoruz.

BÖLÜŞÜM: (Os: İnkısam). Emegin yarattığı ürünlerin paylaşılmasına bölüşüm denir. Bölüşüm, üretimle tüketim arasındaki bağ olup, her değişik üretim ilişkisi aşamasında farklı bir bölüşüm vardır.

İlkel komünal toplumda çalışmanın yarattığı ürünler eşit olarak bölüşülmüş tür.

Köleci toplumda, ürünler, tamamen köle sahibinin olmuş, kölelere ise, hayatlarını sürdürecek kadar bir pay verilmiştir.

Feodal toplumda da, köylülerle feodal bey arasında çok farklı bir bölüşüm devam etmiştir.

Kapitalist toplumda ise, bölüşüm burjuvazinin çıkarına olmakta, işçi sınıfı, bütün değerleri yaratıyor olmasına rağmen, ücret biçiminde küçük bir pay almaktadır.

Sosyalist toplumda bölüşüm «herkese emeğine göre» ilkesine, komünist toplumda ise «herkese ihtiyacına göre» ilkesine uygun olarak yapılır.

TÜKETİM: (Os: İstihlak). Ürünlerin kullanılarak bitirilmesi. Örneğin bir ayağın bir ayakkabıyı giyilerek eskitilmesi, bir ekmeğin yenip bitirilmesi, bir aletin kullanılarak eskitilmesi birer tüketimdir.

biçimde gayet iyi kanıtlanmaktadır. Lenin, 19. Yüzyılın sonlarından sonra, sermayenin bu kendi kendine artışı için Emperyalizm biçimine girdiği, banka sermayesiyle sanayi sermayesinin birleşerek finans kapital halinde ortaya çıktığını ve «dünyanın geri kalan kısmının» dolaysız olarak önce sömürgecilik ve alabildiğine sömürge savaşları ile, sonra ise emperyalistler arası savaşlarla herkeşe artık emperyalizmin can çekişme dönemine girdiğini en açık biçimle anlatmıştır. Çünkü İki Dünya Savaşı her şeyin yanı sıra 1917 Rus Devrimi ve 1949 Çin Devrimiyle Halk Cumhuriyetlerinin kurulmasıyla sonuçlanmıştır.

Birinci Cildin son Bölümü olan VIII. Kısım (İlkel Birikim) çok önemli bir buluş içermektedir. Bu bölümde Marx, kapitalizmin doğuşunu, paraların başlangıç sermayesi olarak biriktirilen ilk çalışan kapitalistlerin tutumlu davranışlarıyla açıklama çabasına burjuva aldatmacasını açığa çıkartmaktadır. Marx göstermektedir ki, gerçekte, kapitalizm önce batı ülkelerinde, birkaç şehrinin elinde muazzam miktarda servetin birikmesiyle başlamıştır; bu birikim, yüzyıllar boyu karsanlığın, yağmanın, soygunun, çapulculuğun ve halk katliamlarının (zenginlerin yataklarına sahip İrka ve Peru medeniyetlerinin mirasçılarının) zalim bir sonucu olmuştur.

Fakat kapitalizmin tarihsel kökenleriyle ilgili bu marksist tez, bugün de yakıcı bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Çünkü bugün «metropol ülkeler»deki kapitalizm katliamsız işli yorsa da, bugün Amerikalılar «dış kesimler»de, yani «Üçüncü Dünya» ülkelerinde aynı yöntemleri kullanmaya devam etmektedir. Vietnam'daki katliamları Marx'ın I. Cild, VIII. Kısımında kapitalizmin kaynakları gösterirken yazdıklarına kanıttır.

Fakat durum tamamen değişmiştir. Haiklar artık kendilerinin katledilmelerine boyun eğmemektedirler. Kendilerini örgütleyerek savunmaya başlamışlardır. Çünkü her şeyin yanı sıra Marx, Lenin ve onların ilimlerini sınıf mücadelesinde dev-

rimci militanlar yetiştirmişlerdir. İşte bu nedenden ötürü, VI. etnam halkı dünyanın en güçlü askeri gücüne karşı halkın kendi örgütleri tarafından yürütülen halk savaşı sayesinde zafere ulaşacaktır.

Eğer Kapital'i okumak istiyorsak, Lenin'i (özellikle onun Batı Kapitalist ülkelerdeki sosyalist devrim koşullarını tartıştığı Sol Kanat Komünizmi'nin «Bazı Sonuçlar» adlı son kısmını - Türkçede bak: Devrim Stratejisi, Gün Yayınları, İstanbul - okumalıyız. Bu bize yaşadığımız sürece birçoğumuzun kendi ülkemizde de devrimin zaferini göreceğimizi öğretecektir.

Altın Kural

Kapital'i nasıl okumak gerektiği üzerine tavsiyelerimi şöyle özetliyeceğim:

1. I. Kısım'ı sonraya bırakın,
2. II. Kısım ile başlayın,
3. II., III., IV., V. ve VIII. Kısımları çok dikkatli okuyun. (V. Kısım sonraya bırakın).
4. Sonra ne kadar zor olursa olsun ve ayrıntılı açıklama gerektirdiği kadar tutaraktan I. Kısım okumaya çalışın.(2)

Ayrıca Kapital okurlarına mükemmel bir başlangıç olabilir. İkinci bu iki kitap ile Marx'ın ana eserine başlamalarını tavsiye ederim:

1. Marx'ın Ücret, Emek, Sermaye'si (1846)
2. I. Ciltteki temel düşüncelerin bir planını veren Engels'in «Kapital» Üzerine adlı eseri.

I. Cildin bazı önemli sonuçlarını öğrenmek isteyen okurlara, I. Cildi okuduktan sonra, bunları daha açık ve kolay bir biçimde sunan Marx'ın Ücret, Fiat ve Kar'ın (1865) okumalarını tavsiye ederim. Bu üç küçük eser, Ücret, Emek, Sermaye ve Ücret, Fiat ve Kar, biri 1847'de, diğeri çok daha sonra 1865'de, Marx'ın iki konuşmasıdır. Konuşmaların birincisi bir işçi toplantısında, ikincisi ise Birinci Enternasyonal'nın Genel Konseyinde yapılmıştır.

Bunları okuyarak, Marx'a gerekli görünen işçiler ve işçi hareketinin militanları ile konuşurken kullanılacak konuşma dilini kavrayabiliriz. Marx, basit, açık ve dolaysız konuşmayı çok iyi biliyordu. Bunu yaparken de

teorisinin bilimsel özünden hiçbir şey eksiltmiyordu. İşçilerin de bilimi öğrenmeye hakları olduğuna, herhangi bir bilimsel ilavedeki zorlukların üstesinden gelmeye yetenekli olduklarına inanıyordu. Bu altın kural hepimiz için bir derstir.

1) Bu tür, en «mükemmel» tartışmayı, benim bildiğim, I. Dünya Savaşından önce Croce geliştirmiştir.

2) Burada Kapital'in I. Cildini engelleyici teorik zorluklarla ilgili kısa bir not verebilirim. (Marx Kapital'i son durumuna getirmeden önce en az on kere düzeltmiştir - ki bu da muhakkak sadece üşup açısından değildir.)

Bir yada birkaç sözcük zorlukların üstesinden gelmeye yardımcı olabilir:

i. İş - gücünün değeri teorisi ancak Marx ve Engels'in değer kanununu elde ettikleri özel bir durum olarak kavranabilir. Bu formülün kendisi, değer kanunu - zorluk yaratmaktadır.

ii. Artık - değer teorisi, bütün toplumlarda görülen, fakat, daha çok bütün sınıf toplumları için geçerli olan çok yaygın bir teorisin, artık - emeğin sadece özel bir biçimidir. Fakat bu teori nedense I. Ciltte bütün genelliğiyle ele alınmamıştır.

Böylece I. Cildin özelliği II., III., ve IV. Ciltlerde ortaya konan bazı sorunların çözümünde ve herki ciltlerde çözümlerinin olduğu bazı sorunları içermesindedir.

I. Ciltteki zorlukların çıkarıldığı «vaadedilenlerin» «geciktirilmesi»nin özelliğindeki temel nedir? Kişi bunun farkında olmalı ve I. Cildi okurken II., III. ve IV. varlığını da aklında tutmalıdır.

İkinci olarak, ki bu da önemlidir, I. Ciltteki bazı zorluklar, özellikle I. Kısım I. Bölümdeki bazı pasajlardaki terminoloji ve «fetişizm» teorisi, Marx'ın da güçsüzlüklerinden biri olarak kabul ettiği Hegel mirasından kaynaklıdır.

* Tamamış felsefe profesörü L. Althusser'in bu yazısı Marx'ın Today adlı derginin Ekim 1969 sayısından çevrilmiştir.

Basra Körfezi'nde (Arap Körfezi) Kuveyt Katar, Bahreyn A. bu Dahi, Maskat ve Umman'la emperyalist petrol kumpanyalarına ve onların emrindeki emirlerle karşı halk savaşları gelişmektedir. ANT'nin 147 ve 160. sayılarında hakkında daha geniş bilgi verdiğimiz ARAP KÖRFEZİ HALK KURTULUŞ CEPHESİ ortaya çıkmıştır. Cephe, İngilizlerin Körfez'i terkedeceklerini söylediği 1971 yılına kadar bölgedeki bütün gerici rejimleri yıkmak için çalışmaktadır.

Arap Körfezinde dikkatleri üzerine en fazla çeken ülke Kuveyt'tir. Kuveyt'in nüfusu 5 yılda 400.000'den 700.000'e çıkmıştır. Artan nüfusun yarısı iş aramaya gelen yabancılardır. Kuveyt 130 milyon ton petrol üretimi ile Dünya 6. durumundadır. Yıllık geliri 8 milyar T.L. na yaklaşıktır. Kişi başına düşen yıllık gelir 40.000 T.L. civarındadır, ki bu rakamı ancak ABD geçebilmektedir. Ama rakamlar Kuveyt halkına hiç bir şey ifade etmemektedir.

Emperyalizmin Kuveyt'e girişi 19. Yüzyılın sonlarına rastlar. İngilizler 1899 yılında Kuveyt emiriyi bir anlaşma imzalararak ülkeyi ele geçirdiler. 1913 de yapılan başka bir anlaşma ile de Kuveyt, İngiltere'nin rızası olmadan petrol imtiyazı vermesine karar almamak zorunda kaldı. 1934 de petrol arama izni, yarım BP'ye, diğer yarısı Amerikalı kapitalist Mellon'un Gulf Oil Şirketine ait olan Kuveyt Petrol Şirketine (K.O.C.) verildi. 1950 de emir K.O.C.'a % 50-60 anlaşmasıyla 75 yıllık bir imtiyaz verdi. Anlaşma

ARAP KÖRFEZİ'NDE EMPERYALİZMİ KOVACAK HALK SAVAŞÇILARI

Arap Körfezi'nde halkların devrimci mücadelesi

1965 de yeniden gözden geçirildi.

Şirketlerin yıllık kârı yatırılan sermayenin % 500'üdür. Ülkenin zenginliği yüksek, jeolojik güçlükleri az olmasından dolayı Kuveyt'te petrol üretimi ABD'da-

kinden 19 defa ucuzdur. Kartel, devrim olmadan ülkedeki bütün petrolü bir ana önece sahip kalmaya bakmaktadır.

General Kasım, Kuveyt'i Irak'a ihlak etmek isteyince Kuveyt birden bire önem kazandı. Ülkenin zenginliğine rağmen Kuveytliler 1930'lardan beri böyle bir birleşme istiyorlardı. Fakat İngilizler hemen Kuveyt'e bağımsızlık verdiler (1961) ve bir askeri ittifak anlaşması imzalattılar. Ve bir müddet sonra İngiltere de Asya'daki en büyük İngiliz hava üssü olan El Hama, la (Bahreyn) üssünü kurdu.

Kuveyt'in Irak ile birleşmesi iki sonucu doğuracaktı: Irak'ın güçlü bir devlet olması, Kuveyt petrolünün araplaştırılması. Her iki sonuç da emperyalizmin işine gelmiyordu.

Kuveytli petrol işçilerinin bir sendikası vardır. En ufak bir itirazda emperyalistler, bu sendikah işçileri kovamadıkları için, petrol işletmeleri yabancı uyruklu İranlı, Ürdünlü, Filistinli işçileri tercih etmektedirler. Çok ufak bir azınlığın üstün zenginliğine karşı işçiler sefalet içinde yaşamaktadırlar.

Kuveyt petrol işçileri sendikasının 4000 üyesi vardır. Sendikanın kurulmasını yoğun bir eğitim izlemiştir. İşçiler Kuveyt'in zenginliğini elinde bulunduran Sabah ailesine karşı çıkmaya başlamışlardır.

Sömürünün derecesini çok iyi kavrayan Kuveytli işçiler Ocak 1969 da genel greve gitmişlerdir. Ama hükümet hemen grevi bastırması ve 300 kişi hapse atılmıştır. İngiltere karıştıktan çok iyi faydalanmış ve kendi yerini biraz daha kuvvetlendirmiştir. Gerçekte artık Arap Körfezi'ne «İngiliz Gözü» diye bakılmaktadır.

İngilizler Aden'i boşalttıktan sonra el attıkları bir diğer yer Bahreyn olmuştur. Bahreynliler eskiden inel avcılığı ile hayatlarını kazandırırken 1819 yılında İngiliz emperyalistleri ülkeye gelip yerleşmişlerdir. Bahreyn'de petrol bulunması Arap körfezinin sakinliğini bozmuştur. 1932 yılında Standard Oil of California Şirketi'nin paravana şirketi olan Bahreyn Petrol Şirketi (BAPCO) kurulmuştur. Şirket kısa zamanda devlet içinde devlet olmuştur.

Bahreynlilerin İngilizlere karşı çıkmaları ancak 1912 lerde başlamıştır. Ama bunlar kabile anlaşmazlıkları gibi bilinçsiz karşı çıkışlardır. Halkın bilinç-

lenmesi ancak petrol sömürsüsü ile olabilmektedir. Proleterleşme, Bahreyn'de Şii - Sünni ayrımını ortadan kaldırınca işçiler BAPCO karşısında birleşmişlerdir. İşçiler, 1938 de Arap körfezinin ilk grevini yapmışlar, ücretlerinin artırılmasını yanında politik reformlar da istemişlerdir. Ama hükümet grevi çok sert bir şekilde bastırması ve Bahreynli işçiler Suudi Arabistan'a göç etmek zorunda kalmışlardır. Bahreynli işçilerin yerine daha yavaşak olan İran ve Hindistanlı işçiler alınmıştır.

Bir burjuva milliyetçisi olan El Bekir kitleleri geniş politik bir hareket için toparlayabilmek, bunun sonucu olarak 1954'de çok kuvvetli bir genel grev olmuştur. Grev sonunda emir iş kanununun çıkacağını, işçiler birliğinin kurulabileceğini açıklamıştır.

Fakat İngiltere 1958 yılında Bahreyni işgal etmiştir. Bütün liderler sınır dışı edilmiştir. Ama işçi sınıfı yılmamış, mücadeleye devam etmiş ve 1957 yılında iş kanununun çıkartılmasını sağlamıştır.

1965 baharında BAPCO 1500 yabancı işçi daha almıştır. Bahreynli işçiler hemen tepki gös-

termişlerdir. 13000 işçi genel greve gitmiştir. Askeri birliklerin işe karışmasıyla grev kanlı bir döğüşe dönmüş, işçiler, öğrenciler ve kadınlar polis istasyonlarında çok kötü muamele görmüşlerdir. Bu tür bir işçi savagında kadınlar ilk defa yer almışlardır. İngilizler işi biraz daha sertleştirmişler ve grev kana bulanmıştır. Sonuçta Bahreynliler 100 şehit vermişlerdir.

Bahreyn'in güneyindeki Zufar, hlar hemen Bahreynlilerin yardımına koşmuşlar ve bölgedeki anti-emperyalist cepheyi genişletmek amacıyla bir toplantı düzenlemek istemişlerdir. 1968 yılındaki bir toplantıda işgal altındaki ARAP KÖRFEZİ HALK KURTULUŞ CEPHESİ (FLGO) ortaya çıkmıştır. Cephenin bütün amacı 1971 de İngilizlerin bölgeyi terk etmelerinden evvel emirlerin haklarından gelmektir.

Arap Körfezi emperyalistlerin silahlı güçleriyle donatılmıştır. İngilizlerin El Hamala'da hava üssü, Mokatrak'da deniz üsseri vardır. Amerikan askerleri Ju feyr (Bahreyn) deniz üssünde konaklamaktadırlar. Amerikalılar ayrıca Dahran'da atomik bombardmana hazır bir hava üssü kurmuşlardır.

Hindistan'da Başbakan Indira Gandhi'nin reformları yüzünden politik gruplaşmalar her geçen gün biraz daha keskinleşmektedir.

Bilindiği gibi Bayan Gandhi, Hindistan'ın Gandhi'den sonraki en büyük adamı Jawaharlal Nehru'nun kızıdır. Bayan Gandhi, babasının sosyalizmi ateşli bir şekilde savunduğu günlerde, onun hapishaneden yazdığı mektuplardan edindiği sosyalist düşüncelerle yetişmiştir. Fakat Bayan Gandhi, son döneminde eski tutumundan sapan babasının aksine düşüncelerini eylem alanında göstermek isteyen bir kişi olarak belirmektedir.

Kongre Partisi tarafından 1967 seçimlerinden sonra Ba-

Emperyalizmin direndiği bölge: Arap Körfezi

Gana Hükümeti ülkeden Afrikalıları kovuyor

Gana'da Afrika halkları arasında anlaşmazlıklar yaratacak ihraç olayları olmaktadır. Gana hükümeti yeni bir kararla Gana'daki Togolu, Nijeryalı, Dahomeyli, Volta, Malili 1 milyon kişiyi ülkeden çıkartmaktadır. Gana'dan göç etmeye zorlanan halkın büyük bir çoğunluğu bir kuşaktan beri Gana'dadır.

Gana başbakan Dr. Busia, bu kararıyla Gabon ve Libereville'nin 18 ay önceki yaptıkları ihraç hareketlerine katılmış oluyor. N'Krumah zamanında panafrikanizmi çok sıkı bir şekilde savunan Gana, N'Krumah rejimini yıkan hükümet darbesinden sonra bu tutumundan vaz geçmiştir.

Gana'nın resmi devlet adamlarına göre bu tedbirin nedeni, «ülkeyi istenmeyen yabancı unsurlardan, halkın çıkarlarına aykırı hareket eden, kaçakçılardan, kanun kaçağlarından temizlemektir.»

Böyle bir kanunun uygulanmasının ne denli zor olduğunu göz önüne almayan Gana yetkilileri bir yığın Gana'yı çok zor durumda bırakmıştır. Gana'dan atılanlar, yollara düşmüş nereye gideceklerini bilmeden, yaklaştıkları diğer ülkelerin sınır kapılarından kovularak aç bir şekilde dolasıp duruyorlar. Dolasımlar arasında 100'ü arkın yaralı olmuş, 15 kişi ölmüştür.

Gerçekte Gana'dan kovulanlar yalnız kanun kaçağları değildir. Ve yabancılardan sınır dışı edilmesi Dr. Busia'nın sandığı gibi bir yığın ekonomik problemi de çözecek değildir. Sınır dışı etme politikaları Afrika'da halkları birbirine düşürmeye yol açacak ve yeni yeni problemler yaratacaktır.

Hindistan'da Indra Gandhi, sağa karşı savaşıyor

yan Indra Gandhi hemen bir takım reformlara girişmiştir. İlk olarak Ağustos ayında 14 bankayı millileştirme kararı almıştır. Bunun arkasından bir dizi reform tasarısı sunmuştur. Reform tasarılarını şunları kapsamaktadır: Toprak reformu, sigortaların millileştirilmesi, vergiden muaf prenslerin statüsünü değiştirme, ithalat, ihracat ve tarımda devlet sektörünü genişletme...

Bayan Gandhi'nin bu tür radikal reformları hemen tepki yaratmış ve 84 yıllık Kongre Partisi ikiye bölünmüştür. Reformlardan rahatsız olanlar Bayan Gandhi'ye karşı cephe almışlardır. Kongre Partisinin sağ kanadı ister istemez sağcı Swatantra,

Hindu Jan Sangh Partilerine yanaşmak zorunda kalmıştır. Bu yaklaşma aşında Bayan Gandhi'nin işine yarayacaktır. Hindistan Parlamentosunda 23 prens vardır. Prensler Bayan Gandhi aleyhine yoğun bir kampanyaya girişmişlerdir.

Kongre Partisinin tutucu ileri gelenleri «Sendika» diye adlandırılmaktadırlar. Bayan Gandhi'nin yanlış bir taktikle kabine dışı bıraktığı Morarji Desai bu grubun başını çekmektedir. Sendika Bayan Gandhi'yi halk kitlelerinden ayrı düşürmek için elinden geleni yapmaktadır. Bayan Gandhi ise sürekli gezilerle ve kitle temaslarıyla halkın desteğini elde etmek için çalışmaktadır. Ve bu alanda

kendinden beklenmeyen bir başarı elde etmiştir.

Fakat yine de tutucu Kongrecilerin etkisi sürmektedir. Nitekim 14 bankanın millileştirmesini durduran Yüksek Mahkeme'nin kararında bu etkiler açıkça hissedilmektedir.

Bayan Gandhi'yi şimdi genç Kongreciler desteklemektedir. 1972 Seçimlerine kadar başta kalp bir takım işleri başarabilmesi için Bayan Gandhi'nin solcularla çok yakın bağlar kurması gerekmektedir. Hindistan Parlamentosu'nda 43 komünist temsilci vardır. Bunlar ikiye bölünmüşlerdir, bir taraf kendilerini Moskovacı olarak ilan ederken, diğerleri kendileri için «marksistler» adını kullanmaktadır. Parlamento'da ayrıca 34 sosyalist temsilci ve solcu sayılabilecek Madras Partisi'nin 25 üyesi vardır. Gerçekte sol partilerin de bir bütünselliği yoktur. Ama en azından hepsinin Bayan Gandhi'yi desteklemeleri gerekmektedir.

Kongre'nin tutucu kılığı çok sola kaymakla, Moskova'nın yolunda gitmekle suçladıkları Bayan Gandhi'nin karşısına orduyu çıkarmak istemektedirler. Ordu şimdi-

lik tarafsız görünmekten yadırgar. Ama gelişen olaylar içinde nasıl bir yer alacağı da belirdi. Ve ordu da zaman zaman «aşırı sol» tehlikesine karşı dikkatleri çekmektedir.

Tasarı halindeki reformlardan en önemlisi, muhtak ki, toprak reformudur. Sigortaların, bankaların millileştirilmesi ufak bir azınlığı rahatsız ederken, toprak reformu çok sayıda kişiyi rahatsız edecektir. Toprak reformu ülkedeki politik kutuplaşmayı daha da artıracaktır.

Politik kutuplaşma karşısında tutucu Hintliler feryat etmektedirler. 22 Yıllık bağımsızlık bayatlarında böyle bir şeyin olmadığını söylemektedirler.

Gelecek günlerde Bayan Gandhi'nin başta kalması ancak onun çok ince manevralarıyla mümkündür. Fakat Bayan Gandhi başta kalsa da kalmasa da, Hindistan'da yolda binde 25 artan nüfusla birlikte düzenden şikayetçi büyük kitleler harekete geçecek ve giderek halk savaşları başlayacaktır. Bunun ilk belirtileri şimdiden görülmektedir.

Bayan Indra Gandhi, babası Nehru'dan daha solda bir politika izliyor

İngilizlerin Maskat'da, orada ki petrol çıkarılarını koruyan bir üsleri daha vardır.

Maskat ve Umman Sultanlıkları teoride bağımsızdırlar, fakat İngilizlerin hakim olduğu ve bölgesel idarecilerin hakim olmadığı yerleri de vardır. Bölgeyi Irak Petrol Şirketi (I.P.C.), Gerçekte Royal Dutch Shell + Fransız Petrol Şirketi + Amerikan ESSO) eline geçirmiştir. Bu şirket ayrıca «Yemen ve Züfar Petrol Geliştirme Ltd.» adlı bir paravana şirket de kurmuştur. IPC 35 yıldır bölgede faaliyet göstermiştir. Hiç petrol çıkmadığı dönemlerde bile sabırla beklemiş ve bu bekleyişin semeresini almıştır.

Halk, Sultanlıkları çok sıkıştırınca İngiltere bu bölgeyi işgal etmiş ve sömürsünü daha da kolaylaştırmıştır. Fakat Züfarlılar İngilizlere gereken derisi vermişlerdir. Bugün özgürlüğüne kavuşan Züfarlılar Arap yarımadasında Halk kurtuluş savaşını önderliği yapıyorlar. Çok yakında Yemen'de ve Maskat'da da kurtuluş savaşları başlayacaktır.

Bol miktarda petrol çıkarılan bir diğer bölge de Yemen Sahilindeki 7 emirlikten biri olan Abu Dabi emirliğidir. Abu Dabi'de eskiden korsanlar iş görürdü. Şimdi gerçek korsanlar, Amerikan ve İngiliz emperyalistleri iş görüyorlar. Abu Dabi'de büyük petrol rezervleri olduğu tahmin edilmektedir. Emperyalistler hemen burada da bir şirket kurmuşlardır. «Abu Dabi Deniz Bölgeleri Şirketi» (2/3 Royal Dutch Shell, 1/3 Fransız Petrol Şirketi).

Bölgedeki bütün emperyalist çıkarlar siyasi polisler tarafından yürütülmektedir.

Fakat bütün baskı ve korkutma yöntemleri sonuç vermemektedir. /rap Körfezi halkları her geçen gün biraz daha zafere yaklaşmaktadır.

Peru'da yeni devrimci girişimler

24 Haziran 1969 Hükümet değişikliğinden bu yana Peru'da çok şey değişmiştir.

Latin Amerika'da alışılmış şekilde bir hükümet darbesi yapan General Juan Velasco Alvarado başa geçmez, «Toprak üstünde çalışanlardır» diyor. Yıllardır bu tür sözlerle uyutulmuş Peru halkı Velasco'nun sözlerine kulak asıyor. Fakat General sözünde durup, 6 ay sonra güçlü bir tarım reformu kanunu çıkarıyor.

Bu kanun ile ülkedeki bütün topraklar ve tarım endüstrisi devletleştiriliyor. Ayrıca üretimin artırılması ve kolektifleştirilmesi ile ilgilenecek örgütler kuruluyor. Velasco arkasından basın ile ilgili yeni bir kanun çıkarıyor.

Peru'da bütün olup bitenler sınıfsal bir karakter taşımamaktadır. Ama bu reformların, Peru'da sosyalizmin kuruluşunu sağlayacak devrimci mücadele için yeni olanaklar yaratacağı şüphesizdir. Bütün mesele, Amerika'nın ve Peru egemen çevre-

lerinin Velasco'nun bu girişimlerine ne zamana kadar dayanacağıdır. Velasco'nun en ilginç suvası basına karşı olmuştur. Bu konuda Londra'dan yazan Selma Ashworth şöyle diyor:

Amerikan emperyalistleri ve onların Perudaki yerli işbirlikçileri bir büyük darbe daha yediler. General Juan Velasco Alvarado hükümeti, «Basın Özgürlüğü Statüsü» adında yeni bir kanun hazırladı. Bu kanun Peru basını ve yayınevlerini elinde tutan Amerikan monopolünü yıkıcı niteliktedir.

Bu kanun, milli basında yabancı menfaatlerin rol oynamasını yasaklamakta ve yabancı reklam acentalarının ilanları kontrol etmesine set çekmektedir. Yani basın tamamen Perulastırılmaktadır.

Yeni «Basın Özgürlüğü Statüsü» ile, gazeteciler ve mürettepler, sendikaları ve kooperatifleri kanallarıyla çalıştırdıkları gazeteleri yönetme ve kontrol etme hakkına sahiptirler.

Zengin, işbirlikçi Peru gazete-

sahipleri panik içindedirler. Bu kodamanlar «Inter American Press Society» (SIP), Amerikan Haber ajansları ve diğer Latin Amerika memleketlerindeki işbirlikçi basın tarafından desteklenmekte ve yeni kanunun basını özgürlüğüne son vereceğini haykırmaktadırlar.

Peru basını, 4 milyonun elindedir: Petro Beltrán Espantoso (Zengin toprak ağası ve Başkan Nixon'un şahsi dostu), ünlü «La Prensa» gazetesi ve daha pek çok yaygın bu işbirlikçidir. İkinci milyoner Manuel Ullua (New York eski valisi Nelson Rockefeller'in ajanı olduğu herkes tarafından bilinir), günlük «Expreso» gazetesinin sahibidir. Luis Banero Rossi (Hamburg ve Milano balıkçılık firmalarının temsilcisi), «Correo» gazetesini yayımlar. Ve Javier Prado (Bankacı) «La Gráfica»nın sahibidir.

«Expreso» ve «Extra» gazetelerinde basın işçileri ve gazeteciler, gazetelerini ele geçirmeye hazırlanmaktadır. Bu tüm Latin Amerika basınında eşgi görülmemiş bir çığır açacaktır. Peruda olduğu gibi, Şil'de de, Kolumbiya'da ve diğer Latin Amerika memleketlerinde de basın sadece sahiplerinin düşünce ve inançlarını ortaya kor, halkın düşünce ve inançlarını değil.

Peruda ticari ilan acentaları-

nın % 80'i Amerikan firmalarının kontrolündedir. Örneğin: Walter Thompson, McCann Erickson Corp., Gran Advertising Inc., Pervensa Advertising, Jennings Publicity, Lawder S. A. and Laver, Katts Pacciones Inc.

Peru basınına gerçek sahipleri bunlardır. İşte yeni kanun bu firmalara ve onlarla işbirliği halinde olan bankacılar, toprak ağaları ve gazete sahipleri milyonerlere en büyük darbeyi indirmektedir. Bu nedenle Latin Amerika memleketlerinin satılmış, işbirlikçi basını bangır bangır bağırması başlamıştır: Şil'de «El Mercurio», Venezuela'da «El Nacion», Arjantin'de «La Prensa» ve «La Nacion», Ekuator'da «El Universal» ve Kolumbiya'da «El Tiempo» acı acı yeni kanundan yakınmaktadır.

Son 72 saat içinde Peru'da gazete patronlarıyla, gazeteci ve basın işçileri arasındaki uçurum bütün çıplaklığı ile ortaya çıkmıştır. Solcu Olga dergisinin, dergi sahibi bağ yazısında kanun'a saldırımda, fakat iğeri sayfalardaki yazı, rapor ve mektuplar kanunu göndürden desteklemektedir.

Peru'da basın özgürlüğü 5 banka tarafından sınırlandırılmıştır: Credito de Peru, Continental, Gibson, Banco de Reserva ve Banco Industrial. Artık, «Prensa Latina»nın özel muhabiri Sergio Pineda'nın dediği gibi: «Peru basınında çok yakın gelecekte yer alacak olan değişiklikler, bütün Latin Amerika basını etkileyecektir. Tabiidir ki Amerika ve onun yerli işbirlikçileri en kızgın kavgayı verecekler ve dünya kamu oyunu «Basın özgürlüğü elden gidiyor» diye yalan haberlerle doldurmayı çalışacaklardır. Ama şimdi den Peru'da gazeteciler ve basın endüstrisi işçileri, bağlı oldukları sendika ve kooperatifler kanallarıyla çalıştırdıkları gazeteleri kontrol ediyorlar ve yönetiyorlar... Bunun önüne set çekilemez.

Sanat, yaşam ve devrimci kavga bir bütündür!

F. Nihat

KOPRU YAYINEVİ

«Köprü Yayınları» sahibi Mehmet Harman, 37 yaşında, 1966'da başladığı yayın hayatında güttüğü amacı şöyle açıkladı:

— Yayın hayatına 1966 Şubatında J. S. Schapiro'nun, Çağdaş Düşüncede Toplumsal Tepki'sinin çevirisi ile girdim. Hemen aynı günlerde, Alan Paton'un «Ağla Sevgili Memleket» adlı romanını yayınladım. İlk adımda böyle bir yanyana geliş (üstelik her ikisinin de benim çevirim olduğu dikkate alınrsa) hiç de tesadüfen değildi. Yayında güttüğüm amaç, Türkiye'de siyasal ve sanat eseri olarak neye ihtiyaç duyuluyorsa, onu belli bir payda karşılamaktır. Kısacası, sanatı da birlikte yürütmektir. Bunun doğrulanması daha sonraki yayınlarımızda da ortaya çıkmıştır.

●● Yayınlarımız arasında yerli yazarlar da var, bunları yayımlarken nasıl bir ölçü kullandınız?

— Bu yazarlardan biri sanatçı (Selim Turan), ikisi gazeteci (İlhan Selçuk ve İbrahim Çamlı), birisi de bilgin idi (Niyazi Berkes). Sanat konusunda olan bile, toplum sorununu kurcalıyordu. Berkes'in eseri ise, Türk toplumunun karşısında bulunduğu üç sorunu, İslamlik, milliyetçilik ve sosyalizmi, üstelik görgü tanığı olarak değerlendirmişti. Böyle olunca ilk sorudaki amacımın ölçüyü de teşkil ettiği açıktır. Selçuk ve Çamlı da Sovyet Rusya ve Amerika bakımından aynı şeyi yapmışlardı.

●● Yayınlarımız arasındaki çeşitliliğin etkeni nedir?

— Gene aynı kaygılar... Küba'dan Sosyalist Doğu Avrupa ülkelerinin yazarlarına, Afrika mitolojisinden Varga'nın 20. Yüzyıl Kapitalizminin düşüşünü anlatışına, çağdaş işçi sorunlarından İspanya İç Savaşı'na ve bu arada onun içine çektiği Hemingway'nin gerçekçi ya da edebiyatına kadar türlü türlü yayınlarda hep Türk okurunun duyduğu konu ihtiyacını karşılamayı düşündüm.

●● Yayın hayatında karşılaştığınız zorluklar?

— Daha önce konuştuğumuz yayıncılarinkilerden pek farklı değil. Ben şahsen, hiç değilse sol yayıncılar hakkında, yayıncıların rekabeti bir yana atarak karşılık gelip bir yayın kooperatifi kurmalarını ön görüyorum. Böyle bir girişim dağıtımçıları da daha ciddi olmaya yönlendirecektir.

●● Hangi yayınlarımızın izlenmesini tavsiye edersiniz?

— Şimdiye kadar henüz on yedi kitap yayınladım. Bunun için, esasen seçerek yayınladığım bu kitaplar arasında bir seçme yapamıyorum. Ama kesinlikle ön plana alabileceğim, İspanya İç Savaşı ile Varga'nın, Berkes'in ve Schapiro'nun eserleridir.

ÖNCE YAYINEVİ

Önce Yayinevi Yönetmeni Zeki Öztürk 1934 doğumlu, Erzurum'un Ağ. kale'ye bağlı Taşgöl Köyü'nden... Milyonların okur - yazar olmadığı ülkelerde, tesadüfen okunmuş...

●● Yayinevinin amacı nedir?

— Bugüne değin çıkardığımız yayınlarda amacımı, yıllardır kültürel gelişmemize engel olan, yozlaşmış, sertleştirilmiş, gerici güçlere karşı sosyalist mücadelede payımıza düşeni yapmak oldu. Bu mücadelede yayıncıların işinde tavizsiz vermek onuru içindeyiz.

●● Yayın hayatınızda karşılaştığınız belibahş güçlükler nelerdir?

— Bütün iyi niyetlerimize karşı, yayıncıların ortak dertleri de yok değil. Örneğin dağıtım sorunu bir rezalettir. Kapkaçı ve araçlar, arızalar, hırsız misali... İlan ve reklam soygunu işi... Kitap yasaklamaları, anayasa dışı düzmece raporlar utanç verici...

Daha acısı var: Devrimci yayıncıların midir, nedir, bilinem; başlarında gahin misali dönüp duran, akıllar durduracak bir soygun daha var. Mütercimlere soyulmak... Onlar ki, değme yığıt misali, mangalda küll bırakmayan cinasinden. Bir ayağı üstünde kırk yalanla planlarını çok iyi hazırlamış vurguncu takımı... (Yaşantıları şaşıracak gibidir bu amihlerin...) Nasıl olsa toplumdur ya, biz bize elbet insanlıyız(!)... Sizi torbada keklik saydılar mı, deyme onların keyfine... Kitaplarımızı terehne edile dursun, avanslar alınması nasıl olsa, yıllar geçer böyle. Al sana toplumdur mücadelede bir ayakbağı daha... Sen ki yıllar yılı faşizme, kaba kuvvete, her türlü saldırılara göğüs ger, savcıya, mahkemeğe git-gel, kitapların toplansın; kimin yüreği sızıyor.

●● Sorularınıza çözümünü olarak ne düşünüyorsunuz?

— Daha güçlü olmadan başka çare yok. Bütün toplumdur yayıncıları birleşmeden bu sorunlar kotalanamaz.

Ben burada, 163 no.lu ANT'taki «Alıcının belirlediği sanat ürünleri» adlı yazıya biraz değinmek, değmek istiyorum. Hatırlarsa Tan Oral, yazının sonucunda bölümünde «sanat, sanatçının yaşamı olanakları ve sanatın ahucaları arasında önemli ve belirleyici bağlar vardır» diyor. Ardından «sanatın, yaşamın ve devrimci kavganın bir bütün olduğunu», «sanatın devrimci kavgaya içerisinde gelişeceğine inanması» belirtiyor. Tan Oral tedirginliklerinde, cevap bulmaya çalıştığı sorularda ve cevaplamalarında tamamen haklıdır.

Sanat Sözlüğü

Bu konudaki kargaşalıklar gidip dönüp sanat sözcüğü üzerinde polemiklerde düğümleniyor. Çoğu kez sanat diye bir tanımlama yapmanın bir soyutlama olduğu ve sanat ürünü ile somutlandığı bir gerçektir. Sanatın başlangıçtaki kökeni; doğayı taklit, doğayla savaş anlamında bir yaratıcılıktır. İlkel toplumlarda töreler tamamen sanat ürünleriyle biçimlenir. Örneğin bir öküz boynuzu. İlkel bir toplumda öküz gücünü boynuz aracılığıyla doğaya karşı kullanmak eğilimi yatmaktadır. Burada öküz boynuzu büyü yapan kişiyi davranış ve giysileriyle belirler. Bu belirleyiş giderek kolektif olarak ortaya atılacak bir sanat ürününe etkin bir rol oynayacak ve törelerin, toplum beğenilerinin biçimlenişinde öküz boynuzu şekli aktif bir rol oynayacaktır.

Geleneklerimizde görülen duvara boynuz asma davranışı Hitit'lerden kalma bir yarıma, aynı şekilde tarlalara dikilen hayvan kurukafaları ise Kırgızlardan kalma birer yapıtlardır. Bunun gibi Kybele'nin biçimleniş, delta (üçgen) şeklinin bugüne kadar süregelen kilim desenlerinde veya muskalarda görülmesi, başlangıçtaki biçimin bugünkü belirlemesinin birer örnekleridir. Bu gelenekler başlangıçta tabiat güçlerini taklit ederek güçlenme, savaşa yetisi kazanma şeklinde olmuştur. Toplamlar daha sonraları daha başka araçlarla tabiatı ve kendilerini değiştirme savaşına girdikleri halde bu yapıtlar günümüzün sanat ürünlerini belirlemekte etkenlerdir. Örneğin bir çömlek işçisinin, bir kilim dokuyucusunun davranışları eski kolektif ürünlerle biçimlenmiştir. Şarkı, türküsü, resmi, heykelsicileri, mimarisi ile bütün Anadolu sanatı bu yolla eskiye bağlılık ve tarihl içindeki toplumsal gelişmelerin sentezini gösterir. Böylelikle toplumsal ahlak yasaları ve beğeni kriterleri belli bir yapı içinde biçimlenerek eskiye bağlılık gösterirler ve ileriye aktarılırlar. Ancak toplum yapısında farklılaşma ve sınıflaşma sonucu ortaya çıkan belli bir

kesim, bu ürünlerin sanatla olan ilişkilerini saptamaya başlamıştır. Sanat sözcüğü kolektif karakterini kaybetmiş, alıcısıyla belirlemeye, yaratıcılığı körlemeye başlamıştır. Babadan kalma taş ustalığı, kuyuculuk, kalfalık, çömlekçilik, basma kalıpcılığı altın varak yapımı, hattatlık... vs. ahucasını iyi belirleyen kişilerin tekelinde toplanmaya başlamıştır. Artık sanat ürünü bir kişinin yetenekleriyle oranlı bir toplum yansımasıdır. Yaratıcılığı kısıtlanmış bir sanatçı doğal gelişim yolunu kendinden öncekileri aşmaktan bulur. Böylelikle eski miras da toplum beğenileri pazarında sanatçı kişileri aracılığı ile elemeye uğrar, ticari bir meta olmaya döndür.

Sanatçılar!

Günümüzde sınıf atlama özlemi içinde bulunan küçük burjuva sanatçıları burjuvazinin, pazarlama sahibinin isteklerine boyun eğer. Bu sanatçıları salt sanat gibi sözler ederlerse de duvar resimleri, ev dekorasyonları, parayla resim, geçim için türküler gibi olaylardan kendilerini ayıramazlar. Böylelikle toplumun belirlediği, fakat o an için toplumdaki özerk gibi görünen sanat eseri olup olmama yargısı, topluma beğendirmeye yarısına çıkmış usta sanatçıların tekelinde takılır kalır. Yaratıcılığını, doğallığını çoktan yitirmiş böylesine bir sanat görüşü

toplumun eski değerlerine yönelir, onları sömürmeye başlar. O kadar ki bir Hitit güneşi, disko, tekteki kızın boynunda, eski bir kilim parçası bir sanat ağının koynundadır. Oysa öte yanda bu yapıtların yandaşı, örneğin köylü bunlara asar: atika deyip geçer. Zamanla sürüm öylesine ilerler ki asar: atikalar bile geçim kaynağı olur gider. Artık para için dokunan bir kilim parçası, bakır taş, oymacılık, bir toplumsal ürün değildir. Sadece bir işçilik, yaratıcılıktan yoksun bir taklittir. Sürüm alanının dışında kalanlar, atlı arabaları, man'ları, doğ'ları, furgon'ları resimleyen ustalar yoz olur çıkar. Böylesine bakan sanatçılar «Ah! bana verseler de bir resim yapsam», «Şuna bak, bunun neresi arsı», «Şu benziyor canım!» gibi takdirlere(!) sunar. Oysa bireyin yaşantıyla olan bağlarıyla oranlı olarak yapıt bir gerçeklik kazanır. Plak, radyo, film, gazete... gibi hakim sınıfların belirlediği teknolojik gereçler, eski kültür değerlerine yeni gerçeklik kazandıranlar tarafından değerlendirilir. Şoför türkülleri araba, radyo, teyp, pikap gibi gereçlerle güçlenir, sürüm alanı kazanılır. Gerçekten de yine anonim bir gereksinmeye cevap, bunlar. Bir umut kapısı arayan işçi için, göfö... için dertlerini somutlayan türküler, gazinolar, filmler, gazeteler & nemlidir. Asar: atika diyen köylü gibi, galeri bilmemkaçtaki sergiye sadece resim, ressam gibi tanımlamalar yapılmıştır.

Yayın organları hakkında bilgi sağlanır. Eski ve program hazırlanır. Objektif tavsiyelerde bulunulur. Tespit edilen programlar titizlikle yürütülür.

Çağaloğlu, Türkocağı Cad. no. 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01, İstanbul

Yeni Sanat, Yeni Sanat Ürünleri, Karmaşalık

Oysa öte yanda artık bu işçinin, şoförün... gerçek hayatının bir parçasıdır. Bu gerçekliği, sürüne olan katkısıyla belirler, yaşantıyla doğrudan bir ilişki kuran yeni türkücülerin, aranjmanların, prodüktörlerin var olmasına katkıda bulunur. Anonim bir gereksinime gibi görülen de bu olay, yine belli bir toplum yapısının ekonomik temelini belirlediği, dolayısıyla belli tekelere malettiği bir olaydır. Bu durum giderek korkunç dengesizlikler doğurursa da gerçek yaşantının gerçek sanat ürünleri artık bunlardır. O dâsına kapanıp resim yapan adam, çatı arasında şiir yazan adam, içki sofralarında, özel evlerde edebiyat yapan adam bu güçlü gerçeklik karşısında silinir gider, yada kendine uyduruk beğeni alanı yaratma çabasına girer. Bu ikinciler kısa zamanda kendilerine müritler toplarlarsa da kısa zamanda Tan arkadaşın verdiği örnekte olduğu gibi köy resmi için köy romanı okur, eski kültür değerlerini yaşatmak için fotoğraflarla adım adım Anadolu gerçeklerini yakalar. Hele hele fotoğraflar ve kitaplar da kendileri gibi ortaya çıkmışlarsa iyicene uyduruk bir sanat polemik çıkar ortaya. Hemen öteye beriye saldırlar başlar, şoför türkücüleri birer adilik olur, klasik müzik plakları aranjmanlarla yarışa çıkar, kalfaların yaptıkları binalar, gecekondu birer estetik ucubesi olur... olur da olur. «Bu durumun sonucu nedir», «Geçerli olan yaşantı nedir?», «Sanat işte şöyledir», «Arkadaş çok sanatçı bir çocuk» gibi yanlış ve cevapsız sloganlar karmaşalık başlar. Bu karmaşalık sonucu şoför türkücüsünün, gecekonduunun gerçek çözümleri, yanlışları bir türlü ortaya konmaz.

Sanat Tuzakı, Sanatçı Kim Sorusu

Artık böylesine bir geçiş döneminde sanat sözü o kadar

YÜZYİRMİ SOKAK

Necati Yıldırım'ın
şirleri.

250 kuruş.

Ula - Muğla

Ant Der: 693

çok çeşitli alanda gerçeklik kazanmıştır ki bir tanımlama, bir somutlama bile anlamsızlık taşımaya başlar. Tedirgin olan her çeşit sanatçı(!) kendinin diğer insanlardan pek farklı olmadığını kavrar. O güne dek sürdürdüğü yemek yeme, yatma, uyuma gibi doğal benzerimlerin dışında diğer insanlar gibi o da girer savaşa. Anlatım dili bir sanat ürünüdür ürün olmasına ama, dış gerçekliğin içinde ürün lüğünü de yitirir. Hemen tuzak hazırdır. «İşte o sanat değil». Peki hangisi sanat diye soru sordunuz mu tuzaka düştü. Günümüzün resmidir. Bunun gibi sorulması, ya da cevaplanması gereksiz bir çok soru var. Böyle bir polemik girmek doğal olayların akışı içinde sanat ürününün ve sanatın oluşumunu beklemek gibi bir determinist görüşe gider ki bu önlenmesi gereken bir konudur. Soruyu soran, bu beklenti içinde kendi sanat yapısını kanıtlamayı umuyorsa hiç cevap verilmemelidir. Cevap vermek ise oldukça zor bir konum getiriyor. Devrim sonrası toplumlarda bile «ki Küba çok açık örnektir. cevap vermek için cevap vermek, söylemek zorunda oldukları için söylemek, bu konumu bir adım bile ileri götürmüyor.

Sonuç

Bu yazının kendisi bir sonuç zaten. Ancak belli bir gerçekliğe, belli bir anlatım diline sahip olduğu sürece ve bu anlatım dili bir sanat yapıtı olarak tanımlanıyorsa, sanatçı bugün yaşantı ile bağlarını kurabildiği oranda sanatını kullanma olanağı bulacaktır. Yarından çok bugüne sesleniyorsa sanatçı eman propagandası aracı olmak yozdursu gibi tuzaklara dikkat etmek zorundadır. Savaşan, yaşantı ile bağlarını kuran insanlar bu eski kültür değerlerini olumlama, yenileme hakkına sahiptirler. Sadece gerçeklikle yetinenler, devrim alanına güç-

3 büyük roman
MALAPARTE
KAPUTT
15 TL.

Ignazio Silone
FONTAMARA
7,5 TL.

TURGENYEV
HAM TOPRAK
12,5 TL.

TOPLUM YAYINEVİ
P.K. 176 - ANKARA

3 önemli kitap

Ho Si Minh

Mini
Kurtuluş
Savaşımız
10 TL.

Ali Faik Cihan
SOSYALİST
TÜRKİYE
10 TL.

V.I. LENİN
MEKTUPLAR
10 TL.

TOPLUM YAYINEVİ
P.K. 176 - ANKARA

ant yayınları sunar

Nehru'nun hapishaneden, kızı ve şimdiki Hint Başbakanı
olan Indra Gandhi'ye yazdığı mektuplar

Sosyal Devrimler Ulusal Savaşlar

Türkçesi: Mehmet Emin Bozarslan

Bugün ülkesinde devrimci girişimlerde bulunan Hint Başbakanı Indra Gandhi, ilk eğitimini, ulusal kurtuluş mücadelesi sırasında hapse düşen babasının dünya tarihi üzerine devrimci bir gözle yazdığı bu mektuplardan almıştır. O sıralarda gözüpek bir sosyalist olan Nehru, bu mektuplarında, sosyalizmin doğuşunu, marksizmi, Rus ve Çin devrimci mücadelelerini, emperyalizmin dünya halklarına alçakça oyunlarını, kapitalizmin bunalımlarını, faşizmin ortaya çıkışını ve ulusal kurtuluş savaşlarını, sosyal devrimleri çocukların dahi anlayabileceği kadar açık bir dille anlatmaktadır. Bozarslan'ın akıcı bir türkçe ile «arapçadan çevirdiği bu tarihi mektuplar, beş renkli nefis ofset basılı bir kapak içinde 392 sayfa 15 Lira'dır. GENEL DAĞITIM: ANT YAYINLARI - P.K. 701 - İSTANBUL.

Bu bir sanat yapıtıyla çözülmeyi bekleyenler ancak tarihsel birer belge, müzelerde, eski kitaplarda işte şu devrin, şu yapının sanatçısı olarak kalmaya mahkumdurlar.

Genç sanatçıların, devrimci sanatçıların (genç deyince yaşı küçük anlaşılmasın, babamız, hattâ dedemiz yaşında nice genç sanatçılarımız var) sanat sözcüğü tuzakına dikkat etmeleri, gereksiz polemiklere girmemeleri, yaşantı ve savaş alanlarını iyi saptamaları, propaganda, taklit, yoz gibi tepkilere aldırmandan söyleyeceklerini açıkça ortaya koymaları bir zorunluluktur. İlla da sanatçı diye çağrılmak gerekmez, namuslu ve tarihsel eleştirilere açık olmak yeter. Ayrıca bu sözlerden sonra şunu da belirlemek gerekir ki bu kadar hızlı bir değişim içinde devamlı yaratıcı, toplum isteklerini belirleyici, yani olması gerekene yöneltici olmak, yönlendirebilmek, anda tekerrar yeni istekleri, yeni gelişimleri özümleyebilmek, bunları da ömür boyu gerçekleştirmek her babayığıdın harcı değildir. Tan arkadaşın dediklerini hep beraber diyebilmeliyiz, sanat, yaşam ve devrimci kavga bir bütündür. Sınıflı toplumların belirlediği sanat ürünleri karmaşalıdır da ancak bu yolla çözülebilir.

ANT
KİTAP
KULÜBÜ

Devrimci yayınevlerinin yayınladığı temel eserleri ve Türkiye üzerine incelemeleri okurlarımıza indirimli sağlamak üzere kurduğumuz ANT KİTAP KULÜBÜ dergi idaresinde faaliyete geçmiştir. ANT KİTAP KULÜBÜ'nün, üyelerine sunduğu ilk kitap listesinde, çeşitli devrimci yayınevlerinin 300'e yakın eseri yer almaktadır. Genellikle dar gelirli olan sosyalist okurlarımız, ANT'nin sunduğu bu listeden güvenerek seçebilecekleri temel kitapları ve incelemeleri yüzde 20 indirimle alabileceklerdir.

ANT'A ABONE OLUNUZ

ANT KİTAP KULÜBÜ'ne üye olabilmek ve indirimden yararlanabilmek için ANT'a asgari 6 aylık abone olmak kâfidir. ANT'ın yıllık aboneli 50 Lira, altı aylık aboneli 25 Lira'dır. Abone bedelini «ANT DERGİSİ - P.K. 934 - Sir. keci - İstanbul» adresine göndererek asgari altı aylık abone olan okurlarımıza derhal bir ANT KİTAP KULÜBÜ üye kartı ve bir de indirimli alabilecekleri kitapların listesi gönderilecektir. ANT KİTAP KULÜBÜ'ne üye olan okurlarımız, abone süresi içerisinde, bu listeden seçip isimlerini bildirdikleri kitapları yüzde 20 indirimle alabileceklerdir. Bu konuda geniş tafsilat, abone olduktan sonra sizlere gönderilecek katalogta yer almaktadır.

BÜYÜK İNDİRİM

ANT'a abone olmak ve ANT KİTAP KULÜBÜ'ne katılmak suretiyle okurlarımız dergilerini yüzde 35 indirimle 96 kuruşa okuyacakları gibi, güvenerek seçebilecekleri devrimci eserleri de yüzde 20 indirimle okumak imkânını bulacaklardır.

BÂBİÂLİ BASININDA YENİ DEĞİŞİKLİKLER

BÜTÇEYE kırmızı oy verilmesi ve hükümet bühranı yaratılması nedeniyle başkent olağanüstü çalkantılara sahne olurken, Türkiye'nin politik hayatına yön veren eski hükümet merkezi Bâbîâlî de her gün yeni yeni çalkantılara sahne olmaktadır.

Bayram öncesinde Bâbîâlî'nin en önemli olayı, uzun süreden beri istikrarlı bir yönetim sürdüren Cumhuriyet Gazetesi'nde cereyan etmiş, Ecvet Güresin sekiz yıldan beri sürdürdüğü genel yayın müdürlüğünden ayrılmasıdır.

Cumhuriyet'in Ankara Bürosu şefi İken, Cevat Fehmi Başkut'un ayrılmasından sonra genel yayın müdürlüğüne getirilen Ecvet Güresin'in bu görevden ayrılmasının nedeni, son günlerde Hürriyet Grubu'na transfer için yaptığı temaslardır.

Daha önceki çeşitli yayınlarında da belirttiğimiz gibi, uzun süreden beri bir türlü tiraj alamayan Hürriyet Gazetesi, son olarak yeni bir hamle yapmış, Cüneyd Arca'yı Mete Akyol gibi isimlerle kadrosuna zenginleştirirken, bir yandan da Yaşar Kemal'e «aşk romanı» yazdırarak tiraj almaya çalışmıştır. Ayrıca hergün bir ilave vermek suretiyle okuyucu çekilmeğe çalışmıştır. Bununla da yetinil-meyerek «Bu Gece Sizdeyiz» adı altında yeni bir lotaryacılık düzenlenmiştir. Ne var ki, bütün bu teşebbüsler de umulan sonucu vermemiştir.

Hürriyet yöneticileri bu defa, tiraj almak için sadece lotaryacıların, renkli flaveler vermenin, ünlü yazarlara aşk romanları yazdırmanın tiraj rakamını zorlamaya yetmediği kanaatine

Ya bu hangi tertipten sapıklıktır?

...İhaneti, Bilgiç'ler nihayet kapkara bir çuval gibi bağlarından aşağı geçirmişler ve siyasi tarihin kaydetmediği 41 kişilik bir karnaval geçidi halinde millî irade üzerinde tepinmişlerdir!

Bağlarındaki «Ali Babas» ile tam kırk oy harami-sidir bunlar!

Siyasi terbiyesizliğin bu türüstüne kolay rastlanamaz.

Partinin içinde kalıp onun yıkılması için oy kullanmak!

Yok, bu, cinsel sapıklık tertibinden bir siyasal sapıklıktır!

Bir seçmen olarak tepkimi perçinliyorum:

— Tuna... Saratlarımıza!

BEDHİ FAİK
(Dünya - 13.2.1970)

vararak, gazetenin mutbağında tecrübeli bir gazete yöneticisinin bulunması gerektiğine karar vermişler, bu iş için de Ecvet Güresin'le temas kurmuşlardır.

Bu temaları haber alan Cumhuriyet Gazetesi sahipleri, kendisine karşı güvensizlik duydukları gerekçesiyle Güresin'in iş sözleşmesini feshetmişlerdir. Bu suretle Güresin Cumhuriyet'ten ayrılmıştır. Güresin'in pazarlık halinde bulunduğu Hürriyet Grubu ile anlaşıp anlaşmadığı henüz belli olmamıştır.

Güresin'in ayrılmasından sonra şimdi Bâbîâlî'de bütün gözler Cumhuriyet'e çevrilmiştir. Bir süreden beri gazete «genel yayın müdürü» olmadan yönetilmektedir. Bu göreve kimin getirileceği konusunda devamlı

spekülasyon yapılmaktadır. Özellikle Doğan Nadi'nin ölümünden sonra Cumhuriyet Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş.'nin hisse-lerinin Yunus Nadi ailesi mensupları arasındaki dağılımının gazetenin politikasını etkileyebileceği, yeni yönetmenin tayininde yine hisse senedlerinin durumunun rol oynayabileceği söylenmektedir. Bununla beraber, halen gazeteyi bilfiil basyazar Nadi Nadi yönetmektedir ve şimdiye kadar Ecvet Güresin'in yazdığı «Olayların Ardındaki Gerçek» köşesini de, Nadi Nadi yazmaktadır. Onun yönetiminde Cumhuriyet'in şimdiye kadarki çizgisini sürdüreceği muhakkaktır.

Bâbîâlî'de son zamanlarda devamlı tiraj almakta olan gazete Günaydın'dır. Pay kuponu ile oldukça büyük tiraj sağlayan ve halen 280 bin baskıya karşı la-desi en düşük gazete olan Günaydın ikinci sıraya yükselmiştir. Özellikle Demirel aleyhinde açtığı ikinci kampanyanın, 41'lerin Demirel'i yıkmak üzere harekete geçtikleri sıraya rastlaması, Demirel sülalesinin servet dosyaları Günaydın'da açıklanırken bütçeye kırmızı oy verilerek suretiyle hükümetin istifası zorunda bırakılması, bu gazetenin lehinde bir faktör olmuştur. okuyucu kitlelerinde Demirel Hükümeti'nin düşmesinde bu gazetenin de payı olduğu kanısı yerleşmiştir.

Bâbîâlî'de tirajını koruyan,

Bu fakir Bugün'ün fiilen başında olsaydım, Allah'ın izniyle böyle hatıraları meydana vermezdim.

MEHMET ŞEVKET EYGI
(Bugün - 14.2.1970)

ANTİN NOTU: Şu yukarıdaki satırlar dahi, Eygi'nin, «din mücahitliği» kışesi altında, aslında Amerikan emperyalizminin kuklası Kral Faysal'ın emrinde olduğunun delilidir. Türkiye'nin dövizini Suudi Arabistan'a sızdırmakla görevli olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Şüphesiz kendisi de bu hizmetinin karşılığını «allahın izniyle» almaktadır. Yoksa, bir yıldan beri yurt dışında neyle dolayır, neyle geçinirdi?

SUNAY Çankaya Köşkünde Yumurcağı kabul etti

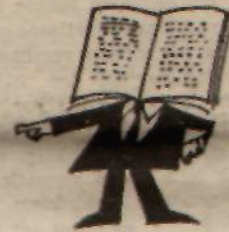
Cumhurbaşkanı İtler'in filmdeki yaramazlıklarını seyrederken «VAY YUMURCAK, VAY!» dedi

ANKARA (İGİ) Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay ve eşi Anıtlı Sunay Çankaya Köşkü'nde son günlerin en önemli olayı, Yılmaz Akın ve Kemal Tahir'in sunmuşları Cumhuriyet'in en önemli yazarları arasında yer alan Yılmaz Akın ve Kemal Tahir'in sunmuşları Cumhuriyet'in en önemli yazarları arasında yer alan Yılmaz Akın ve Kemal Tahir'in sunmuşları...

(Hürriyet - 15.2.1970)

ÇANKAYA 1970

hattâ kısmen artıran bir diğer gazete de Milliyet'tir. Genel politikası ve basyazlarıyla reformist tutumunu sürdürmekte olan Milliyet, sürekli yazarlarından Kemal Bisalman, Refik Erduran, Ali Gevgili ve İsmail Cem'in fıkralarıyla zaman zaman daha sola açılmakta, öte yandan Burhan Felek ve Talat Halman'ın yazılarıyla da zaman zaman sağa açış yaparak denge sağlamaktadır.

Ümmetçi gazeteler ve özellikle Bugün, bir yıldan beri devamlı tiraj kaybetmektedir. Sahibi Mehmet Şevket Eygi'nin hapse girmemesi için Türkiye'den kaçmasından sonra Bugün Gazetesi eski ilgi çekiciliğini yitirmiştir. Yine Mehmet Şevket Eygi'ye ait olan Bâbîâlîde Sabah Gazetesi'nin ise varlığı ile yokluğu farkedilmemektedir. Mehmet Şevket Eygi yurt dışına kaçmadan önce «rotatif» satın almak için dindarlardan büyük miktarda para toplamış, ancak bugüne kadar ne rotatif kurmuş, ne de rotatifin yüzünü gören olmuştur.

İş belden aşağı düşünce!

27 Mayıs MBK'sı Hükümeti Basın Yayın Bakanlarından biri, Türkiye'de sinsi münasebetleri tanzim ve bu bakımdan zorlananları rahatlandırmak için bir kanun getirmiş ve «Birleşme evleri» adı altında oteller yaratılması yoluna gidilmiştir...

Şimdi ise iktidar şehvetine kapılanlar, turistik tesis olarak inşaa edilmiş büyük otellerimizin odalarını siyasi çiftleşmelerinin yeri olarak seçmişlerdir.

Faruk Sükan, bir büyük Ankara Oteli'nin 710 numaralı odasında, evvelce Turgut'la halvet olmuş, Günaydın Gazetesi'nin Genel Yayın Müdürüyle de gizlice buluşmuştur.

Eskiden iki erkek uzun boylu böyle bir yere kapansın, zehirli diller dedikodu yapılarıdır.

AP içindeki ihanetlerden sonra otel odalarındaki bu buluşmaları kimse yadırgamaz oldu artık...

«Birleşme evleri» kanunu var ya...

Kim ne diyebilir?

(Son Havadis - 15.2.1970)

Kral Faysal'ın komisyoncusu!

Bazı vatandaşlar hâc için biriktirdikleri paraları yol, çesme, köprü, hamam gibi hayırlı işler yapıyor; hacca gitmekten vazgeçiyorlarmış. Maalesef bu haberlerden üçü Bugün'de de basılmıştır.

Değil çesme ve köprü yaptırmak, bin tane camii yaptırsa yine de bu farzdan, bu dini borçtan kurtulmuş olmaz.

Meşhur, «Fetâvâ'yı Fevziyye» kitabında şöyle bir fetva görmüştüm.

Sual: Zeyd-i müslim gazaya mı, yoksa hacca mı gitmek evlâdır?

Elcevap: Hacca gitmek evlâdır.

Demek ki, farz hac ibâdeti, kâfirlerle savaşan bile mühimdir. Her müslüman onun için para biriktirmeli ve bu parayı başka işlere harcamamalıdır.